

Vissa näringspolitiska frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 74 motioner med totalt 92 yrkanden om olika näringspolitiska frågor. Utskottet avstyrker samtliga yrkanden med anförda motiveringar.

Knappt två tredjedelar av yrkandena avser olika företagsfrämjande insatser och knappt en fjärdedel frågor om turism. Resterande yrkanden rör vissa andra näringsgrenar. När det gäller den övergripande frågan om företagsfrämjande insatser hänvisar utskottet till den proposition om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling som riksdagen beslutade om våren 2010 (prop. 2009/10:148, bet. 2009/10:NU25). I betänkandet beskriver utskottet vilka aktiviteter som genomförts och planerats på olika områden och hur regeringen har fört vidare det arbete som aviserades i den nämnda propositionen. Utskottet redovisar i övrigt faktauppgifter, beredningsläge m.m. vad gäller de olika områden som är aktuella.

Utskottets ställningstaganden har föranlett totalt fem reservationer – två om företagsfrämjande insatser (S, MP, V respektive SD), en om turism (S, MP, V), en om rymdfrågor (SD) och en om råvaror och kemikalier (MP).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Företagsfrämjande insatser	7
Inledning	7
Motionerna	7
Företagsfrämjande allmänt	7
Kapitalförsörjning	9
Innovationer, inkubatorer och kommersialisering	11
Kvinnors företagande	11
Företagare med utländsk bakgrund	13
Ungas företagande	14
Social ekonomi och socialt företagande	14
Vissa kompletterande uppgifter	18
Tidigare riksdagsbehandling	18
Åtgärder med anledning av propositionen om företagsutveckling	20
Inlandsinnovation AB	23
Kapitalförsörjning	24
Forskning och utveckling, innovationer och kommersialisering	24
Program för kvinnors företagande	26
Winnet Sverige	27
Företagare med utländsk bakgrund	28
Ungas företagande	28
Social ekonomi och socialt företagande	29
Utskottets ställningstagande	31
Inledning	31
Övergripande om företagsfrämjande insatser	31
Winnet Sverige	33
Social ekonomi och socialt företagande	33
Turism	34
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	38
Tidigare riksdagsbehandling	38
Allmän information om turistnäringen	39
Mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster	42
Internationella idrottsevenemang	43
EU:s turismstrategi	43
Utskottets ställningstagande	43
Vissa övriga frågor	44
Inledning	45
Rymdfrågor	45
Motionerna	45
Vissa kompletterande uppgifter	46

Fordonsindustrin	48
Motionen	48
Vissa kompletterande uppgifter	48
Skogsindustrin	50
Motionerna	50
Vissa kompletterande uppgifter	50
Livsmedelsindustrin	51
Motionen	51
Vissa kompletterande uppgifter	52
Råvaror och kemikalier	53
Motionen	53
Vissa kompletterande uppgifter	53
Branschprogram, tjänstesektorn och mjukvaruindustrin	54
Motionerna	54
Vissa kompletterande uppgifter	55
Försvarsindustrin	56
Motionen	56
Vissa kompletterande uppgifter	56
Utskottets ställningstagande	57
Inledning	57
Rymdfrågor	58
Råvaror och kemikalier	58
Frågor rörande vissa näringsgrenar	59
Reservationer	60
1. Övergripande om företagsfrämjande insatser, punkt 1 (SD)	60
2. Övergripande om företagsfrämjande insatser, punkt 1 – motiveringen (S, MP, V)	62
3. Turism, punkt 4 – motiveringen (S, MP, V)	63
4. Rymdfrågor, punkt 5 (SD)	64
5. Råvaror och kemikalier, punkt 6 (MP)	65
Särskilt yttrande	67
Frågor rörande vissa näringsgrenar, punkt 7 (S, V)	67
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	68
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	68

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande om företagsfrämjande insatser

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 7, 2010/11:T332 yrkande 4, 2010/11:N202, 2010/11:N212, 2010/11:N213, 2010/11:N217, 2010/11:N224, 2010/11:N230, 2010/11:N246, 2010/11:N248, 2010/11:N268, 2010/11:N271 i denna del, 2010/11:N311, 2010/11:N325, 2010/11:N332 yrkande 1, 2010/11:N333 yrkande 4, 2010/11:N339, 2010/11:N340, 2010/11:N344, 2010/11:N345, 2010/11:N350, 2010/11:N353 yrkandena 1–4, 2010/11:N359, 2010/11:N364, 2010/11:N370, 2010/11:N380, 2010/11:N387, 2010/11:N405 yrkande 1, 2010/11:N417, 2010/11:N432, 2010/11:N433 och 2010/11:N435.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (S, MP, V) – motiveringen

2. Winnet Sverige

Riksdagen avslår motion 2010/11:N271 i denna del.

3. Social ekonomi och socialt företagande

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Sk429 yrkande 2, 2010/11:N207, 2010/11:N260, 2010/11:N286, 2010/11:N292, 2010/11:N315, 2010/11:N316, 2010/11:N322, 2010/11:N335, 2010/11:N358, 2010/11:N384, 2010/11:N386 yrkandena 2, 3, 5 och 6 samt 2010/11:N421 yrkandena 1, 6, 7 och 11–14.

4. Turism

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C298 yrkande 5, 2010/11:T332 yrkande 6, 2010/11:MJ342 yrkande 5, 2010/11:N208, 2010/11:N222, 2010/11:N223, 2010/11:N232, 2010/11:N249, 2010/11:N262 yrkandena 1 och 2, 2010/11:N265, 2010/11:N354, 2010/11:N378, 2010/11:N394, 2010/11:N409 yrkande 5, 2010/11:N413 yrkandena 1–4, 2010/11:N416 och 2010/11:N425.

Reservation 3 (S, MP, V) – motiveringen

5. Rymdfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N210, 2010/11:N317, 2010/11:N390, 2010/11:N392 och 2010/11:N393.

Reservation 4 (SD)

6. Råvaror och kemikalier

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ449 yrkande 15.

Reservation 5 (MP)

7. Frågor rörande vissa näringsgrenar

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N225, 2010/11:N267, 2010/11:N310, 2010/11:N341, 2010/11:N362 yrkande 2, 2010/11:N399 och 2010/11:N428 yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 28 april 2011

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Lars Johansson (S), Hans Rothenberg (M), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Lars Isovaara (SD), Kent Persson (V), Boriána Åberg (M), Ingela Nylund Watz (S), Johan Johansson (M), Ingemar Nilsson (S), Liselott Hagberg (FP), Helena Lindahl (C), Lise Nordin (MP) och Mats Sander (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 74 motioner med totalt 92 yrkanden från allmänna motionstiden om olika näringspolitiska frågor.

Yrkandena har delats upp i tre grupper – företagsfrämjande insatser, turism och vissa övriga frågor. Den förstnämnda gruppen svarar för knappt två tredjedelar av yrkandena och den andra för knappt en fjärdedel, medan den sistnämnda gruppen svarar för 15 %.

Utskottets överväganden

Företagsfrämjande insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 45 motioner med totalt 57 yrkanden rörande olika företagsfrämjande insatser. När det gäller den övergripande frågan om företagsfrämjande insatser hänvisar utskottet till den proposition om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling som riksdagen beslutade om våren 2010. I betänkandet redovisas vilka aktiviteter som genomförts och planerats på olika områden och hur regeringen fört vidare det arbete som aviserades i den nämnda propositionen.

Utskottet konstaterar (enhälligt) att frågan om medel till Winnet Sverige och resurscentrum för kvinnor av Näringsdepartementet har getts en sådan lösning som innebär att Tillväxtverket nu följer departementets intentioner med det aktuella uppdraget.

När det gäller social ekonomi och socialt företagande påpekar utskottet att det finns en samsyn inom utskottet om värdet av socialt företagande och att regeringen har startat ett arbete på området. Utskottet framhåller (enhälligt) den vikt som utskottet fäster vid den aktuella verksamheten och utgår från att regeringen intensifierar sitt arbete på området utan att riksdagen gör ett särskilt uttalande.

Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (S, MP, V).

Inledning

Av de motionsyrkanden som behandlas i betänkandet rör huvuddelen, som nyss nämnts, olika företagsfrämjande insatser. Motionerna redovisas under följande rubriker: Företagsfrämjande allmänt, Kapitalförsörjning, Innovationer, inkubatorer och kommersialisering, Kvinnors företagande, Företagare med utländsk bakgrund, Ungas företagande samt Social ekonomi och socialt företagande. Därefter följer ett avsnitt om vissa kompletterande uppgifter och slutligen utskottets ställningstagande.

Motionerna

Företagsfrämjande allmänt

Ett tillkännagivande om att underlätta företagande begärs i motion 2010/11: T332 (S), med rubriken Tillväxt i Dalsland. Intresset för entreprenörskap behöver stimuleras, och förutsättningarna för småföretagare underlättas ekonomiskt och administrativt, anser motionärerna. Det handlar om tillgång

till riskvilligt kapital, om trygghetssystem för småföretagare och om tillgång till statlig service i form av skattemyndighet, försäkringskassa, arbetsförmedling m.fl. och till kommersiell service.

I de två motionerna 2010/11:N212 (S) och 2010/11:N213 (S) av samme motionär föreslås tillkännagivanden om mentorer för småföretagare respektive om att se över möjligheten att stödja de små företagens s.k. CSR-arbete. Almi Företagspartner AB:s nationella mentorsprojekt har i stort fungerat bra men har också begränsningar, anser motionären. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att överväga åtgärder så att mentorskap som finansieras av staten görs tillgängligt även för företag äldre än tre år och att låta Almi samverka med lokala aktörer, anför motionären. När det gäller företags arbete på området sociala insatser, miljöengagemang och satsningar på hälsa – Corporate Social Responsibility (CSR) – anser motionären att detta blir allt viktigare för företagen. Han menar att regeringen bör se över möjligheterna att stödja små företags arbete med en eventuell CSR-licensiering.

Förslag om tillkännagivanden på området företagsfrämjande allmänt läggs fram i tre motioner från samma motionär – motion 2010/11:N224 (S) om en levande landsbygd, motion 2010/11:N246 (S) om småföretagarnas innovativa kraft och motion 2010/11:N325 (S) om att låta företagen tjäna pengar på CSR. I motiveringen bakom den förstnämnda motionen anføres att det behövs investeringar i forskning och utveckling, utbildning av arbetskraften samt energieffektiv och klimatsmart teknik. När det gäller den andra frågan, om småföretagarnas innovativa kraft, sägs att det behövs insatser för att öka små och medelstora företags möjligheter till expansion och olika former av riskkapital för innovationer. Beträffande den tredje frågan, om CSR, sägs att företag kan vinna förtroende hos investerare, kunder och allmänheten genom att visa att de med socialt ansvarstagande har en hållbar strategi för hur företaget kan tjäna pengar och ge en god avkastning till sina investerare.

Ett tillkännagivande om att det bör skapas gynnsamma förutsättningar för utveckling av klusterbildningar föreslås i motion 2010/11:N405 (S). De värmländska klusterinitiativen har vuxit fram genom starka regionala näringar som t.ex. massa- och pappersindustri, stål- och verkstadsindustri, informations- och kommunikationsteknik och livsmedelsindustri, säger motionärerna. De anser att det behövs stöd från statsmakterna för att klusterbildningar i Värmland och andra regioner ska kunna utvecklas och nya bildas.

Det behövs en samordning mellan olika organisationer inom nyföretagarprocessen, och regeringen bör se över rollfördelningen mellan olika aktörer, anføres det i motion 2010/11:N202 (M). Det finns många olika aktörer som erbjuder hjälp till människor som vill starta företag, vilket kan bli svåröverskådligt och också medföra gränsdragningsproblem, säger motionären. Även befintliga företag som vill växa och är i behov av kapital eller

rådgivning kan uppleva problem med mängden aktörer. Staten bör renodla uppdragen och rollerna för Almi, Stiftelsen Norrlandsfonden och andra offentliga aktörer, anför motionären.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att se över om det befintliga näringslivsstödet kan utvecklas i enlighet med modellen Start-Up Stockholm, anför det i motion 2010/11:N248 (M). I denna modell sker en samordning av resurser för stöd till företagare från olika offentliga huvudmän vad gäller såväl kunskap och rådgivning som ekonomiskt stöd.

I motion 2010/11:N353 (M) begärs fyra tillkännagivanden: om en översyn av resursanvändningen inom statliga myndigheter och andra statliga organ som ska främja näringslivsutveckling, om privata s.k. utförare i samband med offentligt finansierad näringslivsutveckling, om förenklade system för fördelning av medel till näringslivsutveckling och om förenklad redovisning av projekt för näringslivsutveckling. Den föreslagna översynen ska ha som målsättning att minska andelen som utnyttjas för administration och öka andelen som används till näringslivsfrämjande åtgärder. Utförandet av de främjande åtgärderna skulle sannolikt bli effektivare om de i större utsträckning byggde på privata, kvalitetssäkrade aktörer utanför myndighetskretsen, menar motionärerna. Det statliga systemet för fördelning av medel till näringslivsutveckling är komplicerat och svåröverskådligt, anser motionärerna och förespråkar att ett system med "en dörr in" bör vara målet. Ett annat problem med statligt finansierad näringslivsutveckling är, enligt motionärerna, byråkratin i samband med att projekt ska följas upp och rapporteras, varför regelverket kring rapportering bör ses över och förenklas.

Det bör göras en ny översyn av företagsstöden i syfte att skapa en mer effektiv struktur, anför det i motion 2010/11:N380 (M). Det är rimligt att staten tillhandahåller visst stöd till personer som vill starta företag, men det finns risk för att företagsstöden kan bli ineffektiva, samtidigt som de kan konservera en föråldrad näringslivsstruktur, menar motionären.

Ett tillkännagivande om enmans- och fåmansföretagens betydelse för att minska arbetslösheten och öka välfärdssatsningarna föreslås i motion 2010/11:N332 (FP). Steget för en företagare att anställa sin första medarbetare bör underlättas, anser motionären. Hon menar att en arbetsgivare inte ska hindras av den osäkerhet inför det ansvar, de regler och den ekonomiska belastning som ett sådant steg för med sig.

Kapitalförsörjning

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att stödja etableringen av kreditgarantiföreningar, anför det i motion 2010/11:N268 (S). Dessa föreningars syfte är att genom kreditgarantier, rådgivning och mentorskap stärka framför allt de små och medelstora företagen. Kreditgarantiföreningarna arbetar med ett lokalt kapital, och ofta är det fackliga organisationer, banker, kommuner och privatpersoner som svarar för insat-

serna. Vad gäller kommuner pågår en diskussion om huruvida de kan gå in med kapital, och beslut har i några fall överklagats, säger motionärerna. De påpekar att genom det program för kreditgarantiföreningar som dåvarande Verket för näringslivsutveckling (Nutek) bedrev har flertalet föreningar haft ett stöd för att starta verksamheten. Processen att nå en etablering av verksamheten tar dock tid och flera föreningar har stora problem att klara uppställda mål på grund av bristande resurser, anför motionärerna.

I motion 2010/11:N339 (S) begärs ett tillkännagivande om näringspolitik, med innebörd att staten på olika sätt bör stödja åtgärder som underlättar för företagen när det gäller tillgång till riskkapital. Befintliga institutioner behöver förstärkas, anför motionären. Hon påpekar att företagen i Västernorrland, men även i andra motsvarande delar av landet, ofta har en svagare ekonomisk bas än företag i genomsnitt och därför har svårt att få tillgång till riskkapital.

Ett tillkännagivande om riskkapital föreslås i motion 2010/11:N333 (FP), som har rubriken Nya möjligheter för Dalsland och Värmland. Småföretagare är basen för Sveriges tillväxt, och det är brist på riskkapital för småföretagare i Dalsland och Värmland och andra glesbygdslän, anför motionärerna.

Det bör skapas förutsättningar för att införa lokala utvecklingsbolag, förordas det i motion 2010/11:N432 (C). I byn Trångsviken i Jämtland har ett lokalt och småskaligt riskkapitalbolag med små medel skapat en grogrund för många framgångsrika och växande företag, uppger motionären. Han tror att en stor utvecklingskraft skulle alstras runt om i landet, om utvecklingsbolag liknande bolaget i Trångsviken fick stöd till start. Statens roll skulle kunna vara att tillhandahålla en modell för verksamheten och medfinansiering till startkapital, föreslår motionären.

I motion 2010/11:N433 (C) föreslås ett tillkännagivande om en riskkapitalfond för kunskapsbaserade småföretag. En flaskhals för tillväxten bland små och medelstora företag i kunskapsintensiva sektorer som t.ex. life science, IT-telekom och miljöteknik är den begränsade tillgången till tillväxtkapital, anför motionären. De aktuella företagen är i många fall för stora för Innovationsbron AB och Almi Invest AB eller för små för Stiftelsen Industrifonden och AB Svensk Exportkredit. En ny, statlig riskkapitalfond inriktad på kunskapsbaserade tillväxtföretag bör bygga vidare på lyckade modeller med geografiskt fokus eller branschfokus, såsom Inlandsinnovation AB och Fouriertransform AB, och bör göras i samverkan mellan offentliga och privata aktörer och akademien, anser motionären.

Ett tillkännagivande om vikten av att säkra bra lånemöjligheter för små och medelstora företag begärs i motion 2010/11:N350 (KD). Ett sätt att förbättra lånemöjligheten för företag är att stödja utvecklingen och uppbyggnaden av kreditgarantiföreningar, anför motionären. Hon uppger att dessa föreningar under en längre tid har sökt kapital för att kunna fortsätta sin verksamhet, vilket dock inte har lyckats, och att föreningarna kommer

att avvecklas i den takt som utestående garantier löper ut. När kreditgarantiföreningarna försvinner måste deras arbete för att stödja inte minst entreprenörskap hos kvinnor och företagare med utländsk bakgrund fortsätta i annan form, anser motionären.

Innovationer, inkubatorer och kommersialisering

Det initiativ som Mälardalen industrial technology center innebär bör främjas, anförs det i motion 2010/11:N364 (S). Den nämnda verksamheten är ett initiativ för utveckling och samling av gemensamma resurser i Mälardalen inom områdena innovation och utveckling, produktutveckling, produktionsutveckling och energi- och miljöeffektivisering och har som mål en paraplyorganisation med fokus på finansiering, kompetens och genomförande. Huvudmännen och aktörerna – ett antal företag, Mälardalens högskola, Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och ett antal kommuner i Mälardalen – kan tillsammans agera i frågor med fokus på industri och näringsliv, säger motionärerna.

I motion 2010/11:N387 (M, C) begärs ett tillkännagivande om att det bör göras en översyn av möjligheterna till garanti från staten för att täcka det glapp som uppstår vad gäller finansieringen av groddföretag. Motionärerna anser att bankerna har en mycket restriktiv hållning till groddföretag. Almi kan gå in med 250 000 kr som lån utan säkerhet till ett företag, konstaterar motionärerna, men de anser att detta belopp bör höjas till 500 000 kr.

Ett tillkännagivande om kunskapsdrivet företagande föreslås i motion 2010/11:N217 (FP). Innovationsbrons program med statligt stöd för inkubatorer bör utvidgas, anser motionärerna. De förordar också att regeringen utreder om en modell som tillämpas i Förenta staterna (Small Business Innovation Research) och som innebär att myndigheter ska låta en viss andel av sin budget gå till innovativ upphandling hos små företag skulle kunna införlivas hos svenska myndigheter.

I motion 2010/11:N417 (KD) begärs ett tillkännagivande om att delar av det statliga riskkapitalet – inklusive delar av Sjätte AP-fondens investeringar – ska styras om till en s.k. fond-i-fond, där statliga medel investeras parallellt med minst hälften privata medel i olika riskkapitalfonder. Motionären bedömer att en statlig-privat samverkan även kan leda till att mer långsiktigt, privat kapital riktas till de förhållandevis riskfyllda investeringarna i företagens expansionsfas. De statliga företrädarnas viktigaste uppgift i en sådan fond ska vara att välja ut de bästa riskkapitalfonderna och att utvärdera arbetet, medan ledning och styrning av företagen ska skötas av de bästa privata aktörerna, anför motionären.

Kvinnors företagande

I motion 2010/11:N271 (S) begärs ett tillkännagivande om Nationellt Resurscentrum för kvinnor (NRC), som namnändrats till Winnet Sverige. Organisationen har under mer än ett decennium framgångsrikt stött kvin-

nors företagande, genom nätverk i hela landet, säger motionären. Han anser att Winnet är ett exempel på en organisation där nätverk av starkt engagerade eldsjälur kunnat bidra till att öka företagandet, men finansieringen av verksamheten har inte varit stabil. Projektmedel, tillfälliga satsningar och oklara besked från statsmakterna om kommande budgetmedel har inneburit att organisationen ibland tvingats ägna tid åt att säkra framtida finansiering i stället för att kunna fokusera på huvuduppdraget, anför motionären. Han påpekar att utvärderingar har visat att insatserna varit framgångsrika och föreslår att en översyn ska göras i syfte att säkra långsiktiga och stabila medel för verksamheten.

Regeringen bör se över möjligheterna att även framöver stimulera kvinnors företagande och tillgången till riskkapital, anför det i motion 2010/11:N359 (S). Kvinnor har enligt forskning svårt att lösa finansieringen av nya affärsverksamheter, och det finns flera förklaringar till detta – kvinnor verkar i branscher som ses som mindre lönsamma av finansiärer, kvinnor driver företag i mindre skala och efterfrågar därför små lån som inte är lönsamma för kreditgivaren och kvinnor saknar ofta eget kapital som efterfrågas som säkerhet av kreditgivarna, säger motionären.

Ett tillkännagivande om EU-medel till lokala initiativ för kvinnor i glesbygd efterfrågas i motion 2010/11:N370 (S). Förutsättningarna för att arbeta med kvinnors företagande i glesbygd ser olika ut i Sverige och t.o.m. inom ett län och inom en geografiskt stor kommun, anför motionärerna. Därför bör det underlättas för lokala aktörer att få tillgång till EU-medel utifrån de behov som finns lokalt samt de erfarenheter och den kompetens som finns hos de aktuella aktörerna, anser motionärerna.

I motion 2010/11:N230 (M) föreslås ett tillkännagivande om ökat entreprenörskap bland kvinnor. Kvinnor startar företag i mindre utsträckning än män och andelen kvinnliga företagare i Sverige ligger i botten i Europa, konstaterar motionären. Hon påpekar att en stor andel kvinnor arbetar inom vård och omsorg men anser att privata initiativ inom vård, skola och omsorg ses med misstro från vissa håll. Ökat entreprenörskap bland svenska kvinnor skulle kunna öka både graden av jämställdhet och välbefinnande, menar motionären.

Satsningarna för att öka kvinnors företagande bör ytterligare förstärkas, anför det i motion 2010/11:N311 (C). Sverige har internationellt sett få kvinnliga entreprenörer, och vid jämförelse med EU:s andra medlemsländer ligger Sverige fyra från botten när det gäller andelen kvinnor som driver företag, påpekar motionärerna. De menar att en orsak till att relativt få kvinnor driver företag är att den offentliga sektorn, där en majoritet av de anställda är kvinnor, inte har haft konkurrens. Regeringen har under förra mandatperioden vidtagit olika åtgärder som främjar kvinnors företagande, såsom öppnande av den offentliga sektorn, införande av de s.k. RUT-avdragen och en höjning av Almis mikrolån från 50 000 kr till 250 000

kr. För att få fler kvinnor att starta företag är det dock viktigt med fortsatta informationsinsatser om finansiering, möjligheter att ta över befintliga företag, mentorskap och rådgivning, anser motionärerna.

Ett tillkännagivande om stärkta möjligheter för kvinnors företagande på landsbygden begärs i motion 2010/11:C311 (KD). Om mer arbete inom vård och omsorg läggs ut på entreprenad ökar möjligheterna för företagande i glesbygden, framför allt för kvinnor, anför motionären. Hon anser att införandet av lagen (2008:962) om valfrihetssystem, förkortad LOV, innebär ökade möjligheter, inte minst för kvinnor, att starta och driva företag.

Företagare med utländsk bakgrund

I motion 2010/11:N271 (S) begärs ett tillkännagivande om Internationella företagareföreningen i Sverige (IFS). Denna organisation har arbetat framgångsrikt med att öka företagandet bland invandrargrupper och generellt gjort insatser för att förbättra förutsättningar för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag, säger motionären. I samarbete med Almi har IFS rådgivning kunnat utvecklas i hela landet. IFS är ett exempel på en organisation där nätverk av starkt engagerade eldsjälur kunnat bidra till att öka företagandet, anser motionären, men finansieringen av verksamheten har inte varit stabil. Projektmedel, tillfälliga satsningar och oklara besked från statsmakterna om kommande budgetmedel har inneburit att organisationen ibland tvingats ägna tid åt att säkra framtida finansiering i stället för att kunna fokusera på huvuduppdraget, anför motionären. Han säger att utvärderingar har visat att insatserna varit framgångsrika och föreslår att en översyn ska göras i syfte att säkra långsiktiga och stabila medel för verksamheten.

Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om att utlandsfödda småföretagare inte får missgynnas i förhållande till svenskar när de ansöker om lån, anför det i motion 2010/11:N340 (S). Enligt en rapport från tidigare Nutek har andelen utlandsfödda som sökt men inte fått lån ökat under senare år, säger motionären och nämner att en tredjedel av dem som är födda utomlands och söker lån får avslag, men bara en åttondel av företagare födda i Sverige får avslag. Det är viktigt att stödet till småföretag sker på lika villkor, anser motionären.

Det behövs mikrolån till företagare med utländsk bakgrund, anför det i motion 2010/11:N435 (C). I många länder, t.ex. Kanada och Förenta staterna, tar det inte lika lång tid som i Sverige för personer med utländsk bakgrund att skaffa ett arbete, säger motionären och påpekar att många nya svenskar väljer att starta egna företag. Det finns dock institutionella problem som har att göra dels med banksystemet, dels med en samhällsstruktur som utgår från en homogen befolkning. De nya svenskarna har inga tillgångar som kan belånas och har inte heller något kontaktnät med finansärer, varför statliga instanser bör erbjuda mikrolån till ekonomiskt hållbara affärsidéer, anför motionären.

Ungas företagande

I de två motionerna 2010/11:N344 (C) och 2010/11:N345 (C) från samma motionär begärs tillkännagivanden om att införa gynnsammare regler för att få fler unga entreprenörer respektive om att främja Ung Företagsamhet, Drivhuset m.fl. som skapar möjligheter för fler unga entreprenörer. Bara 4 % av de sysselsatta mellan 18 och 30 år var företagare 2008, men enligt Entreprenörskapsbarometern skulle 40 % vilja vara det, sägs det i den förstnämnda motionen. Ett stort problem för unga är bristen på kapital. Almis mikrolån är visserligen en möjlighet, men det krävs inte endast kapital utan också möjlighet att täcka levnadsomkostnader under de första åren för ett företag, påpekar motionären. Hon föreslår därför att regeringen ska se över möjligheten att införa ett s.k. CFN-lån för företagare, vilket skulle utgöra en motsvarighet till lån från Centrala studiestödsnämnden (CSN). CFN-lånet ska kunna utgå som ett månatligt lån med samma ränte- och återbetalningsregler som för studielån och bör under åtminstone ett år ligga på samma nivå som totalbeloppet i studiemedelssystemet, anser motionären. Sverige har Europas äldsta företagare, och var fjärde företagare planerar att sluta inom en femårsperiod, sägs det i den andra motionen. Ung Företagsamhet (UF) har spelat en viktig roll på gymnasieskolorna för att få fler unga att pröva på att driva företag, anför motionären. UF når 16 % av gymnasieeleverna, och 23 % av dem som drivit ett UF-företag som gymnasieelev är företagare som vuxna. Det bör göras satsningar på organisationerna UF och Drivhuset, som har verksamhet på högskolor och universitet, anför motionären.

Social ekonomi och socialt företagande

I 13 motioner finns olika yrkanden inom området social ekonomi och socialt företagande.

Möjligheterna för kommuner att hjälpa till vid start och drift av sociala företag och kooperativ bör ses över, anføres det i motion 2010/11:N207 (S). Att starta sociala kooperativ och företag är en lyckosam metod för att ge de mest utsatta grupperna i samhället möjligheter till personlig och social utveckling och till att få ett meningsfullt arbete, säger motionären. Att starta socialt företagande i samverkan med en kommun är en åtgärd som gagnar såväl den enskilde arbetstagaren som den kommunala ekonomin, anser motionären.

I motion 2010/11:N292 (S) begärs ett tillkännagivande om utveckling av socialt företagande och den sociala ekonomin. I Värmland finns en god tradition av att utveckla socialt företagande och kooperativa företag, säger motionären och förordar olika insatser för att främja socialt företagande.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att i regleringsbrevet till Tillväxtverket ange att en del av de medel som avsätts för stöd till arbetsintegrerande socialt företagande även bör kunna användas för att stödja utvecklingen av intresseorganisationer för sociala företag, anføres det i motion 2010/11:N315 (S). Sociala arbetskooperativens intres-

seorganisation (Skooppi), som är en förening som organiserar sociala företag, bedriver sitt arbete till stor del med ideella krafter, medan viss finansiering kommer från projektmedel, säger motionärerna. Ideella organisationer som arbetar inom det sociala området eller med funktionshindrade har möjligheter att söka statsbidrag till sin verksamhet, vilket Skooppi inte har, påpekar motionärerna.

I motion 2010/11:N316 (S) efterfrågas en långsiktig handlingsplan för utvecklingen av socialt företagande. Näringsdepartementet har visserligen tagit fram en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag, men många insatser som tidigare gjorts för att stödja människor som har svårt att få arbete har varit alltför kortsiktiga, menar motionärerna. De anser att det behövs ett varaktigt och långsiktigt stöd för att socialt företagande ska bli en hållbar del av arbetsmarknaden.

Riksdagen bör uppmana regeringen att se till att det i den av Näringsdepartementet aviserade förordningen för arbetsintegrerande sociala företag finns dels en markering om att en värdegrund, s.k. empowerment eller egenmakt och delaktighet, är basen för att ett arbetsintegrerande socialt företag ska fungera tillfredsställande, dels en redovisning av hur en sådan egenmakt ska kunna mätas, anför det i motion 2010/11:N322 (S). Förordningen är bl.a. avsedd för att EU:s allmänna gruppundantagsförordning för statligt stöd ska kunna användas i framtiden, och i förordningen ska en definition av arbetsintegrerande sociala företag anges, säger motionärerna. De menar att de sociala företag som lyckas bäst med att integrera människor på arbetsmarknaden har en värdegrund och ett arbete med empowerment, varför det är viktigt att en förordning anger att dessa kriterier är en del av det sociala företaget.

I motion 2010/11:N335 (S) föreslås ett tillkännagivande om att Östergötland bör utses till försökslän för att med hjälp av riktade insatser från statens sida utveckla de arbetsintegrerande sociala företagen och främja framväxten av nya företag. I den försöksverksamhet i Östergötland som motionärerna förespråkar bör det finnas möjlighet att göra undantag i befintliga regelverk för att bidra till att fler nya företag startas. Projektet kan ske i samverkan med Tillväxtverket, och utvärdering kan göras av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, anser motionärerna.

Ett tillkännagivande om att regeringen bör se till att det skapas dels utökade marknader för sociala företag, dels bättre förutsättningar för att finansiera bildandet av sociala företag, begärs i motion 2010/11:N358 (S). Det sociala företagandet har stora möjligheter att skapa nya företag och arbetstillfällen, samtidigt som nya grupper integreras på arbetsmarknaden, anför motionärerna. De anser att kommuner, staten, landsting och regioner kan främja sociala företag genom att efterfråga deras tjänster och produkter. Regeringen bör också se över möjligheterna för människor som vill starta sociala företag att få hjälp med finansiering, t.ex. genom statliga mikrolån.

Regeringen bör visa en politisk viljeinriktning till satsningar på att utveckla fler sociala företag och vidta åtgärder så att det blir enklare att starta sociala företag, anförs det i motion 2010/11:N384 (S). Bland åtgärder som bör vidtas nämns information, rådgivning, ökade finansieringsmöjligheter, samordning m.m.

I motion 2010/11:N386 (S) föreslås fyra tillkännagivanden: regeringen bör verka för en ökad samverkan mellan den offentliga sektorn och de sociala företagen; regeringen bör verka för att det sociala företagandet ges samma tillgång till företagsrådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag; regeringen bör verka för att ett samarbetsorgan skapas som består dels av representanter för de berörda politikområdena, dels av representanter för de sociala företagen och de berörda intresseorganisationerna; regeringen bör verkställa förslaget till nationellt handlingsprogram för socialt företagande. Sverige skulle kunna göra på motsvarande sätt som t.ex. Italien, Spanien och flera andra EU-länder och underlätta för den sociala ekonomins företag, anförs motionärerna. Detta kan ske genom att stimulera ökad samverkan mellan offentlig sektor och de nya sociala företagen. Det sociala företagandet bör ges samma tillgång till företagsrådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag, anser motionärerna. De menar att det hos Almi ofta råder brist på kunskap om de sociala företagen, medan Coompanion, som är ett nätverk av rådgivare för kooperativa företag och som tillhandahåller bl.a. affärsrådgivning, utbildning och projektutveckling, har mycket begränsade ekonomiska resurser. De sociala arbetskooperativens intresseorganisation (Skoopi), som arbetar med att utveckla sociala arbetskooperativ, har inget stöd från det offentliga utan får projektbidrag från Allmänna arvsfonden, påpekar motionärerna. De anser att nystartskontoren, som ska ge vägledning och stöd till dem som vill starta företag, också bör informera om socialt företagande. Detta företagande berör många politikområden, däribland socialpolitiken, näringspolitiken och arbetsmarknadspolitiken. Regeringen bör, enligt motionärerna, tillsätta ett samarbetsorgan som består dels av representanter för de berörda politikområdena, dels av representanter för de sociala företagen och berörda intresseorganisationer. Det föreslagna organet ska ha i uppgift att lämna förslag på juridiska, ekonomiska och organisatoriska åtgärder för att främja det sociala företagandet. Ett förslag till nationellt handlingsprogram – Fler och växande sociala företag – har, på regeringens uppdrag, tagits fram i samarbete med bl.a. Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen och Försäkringskassan. Regeringen har dock ännu inte beslutat om huruvida handlingsprogrammet ska verkställas, säger motionärerna och anser att detta bör ske.

Det behövs en definition av begreppet sociala företag, anförs det i motion 2010/11:N286 (M). Det finns ett starkt intresse från regeringen att utveckla och stödja sociala företag, säger motionären. Hon påpekar dock att det i Sverige saknas lagstiftning eller reglering för sociala företag, något som finns i flera andra länder i Europa, t.ex. Storbritannien och Italien.

Sju tillkännagivanden begärs i motion 2010/11:N421 (MP): om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att öka informationsinsatserna om social ekonomi och socialt företagande, om att tillsätta en utredning som ges i uppdrag att utreda frågan om inrättande av en lämplig instans för kapital- och finansieringsbehov för aktörer inom den sociala ekonomin, om att forskningen kring social ekonomi i allmänhet behöver stärkas och att ett speciellt forskningsprogram om arbetsintegrerande sociala företag behöver utvecklas tillsammans med Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling m.fl., om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att utarbeta särskilda program för affärsutveckling inom det sociala företagandet, om att det bör göras en satsning på socialt entreprenörskap, om att regeringen bör utreda möjligheten att inrätta ett institut för utveckling av social ekonomi som får uppdraget att hantera kompetensutveckling och forskning kring socialt företagande samt om att ge Tillväxtverket i uppdrag att i samarbete med Ung Företagsamhet utveckla informationsinsatserna kring att starta kooperativa företag. Forskning visar, enligt motionärerna, på följande fördelar med social ekonomi: den fördjupar demokratin i samhället, skapar socialt kapital, främjar initiativförmåga och entreprenörskap, bidrar till sysselsättning även för marginaliserade grupper och stimulerar företagande. Kunskapen om den sociala ekonomin och om socialt företagande är begränsad, menar motionärerna. De föreslår därför att regeringen ska uppdra åt Tillväxtverket att öka informationsinsatserna om social ekonomi och socialt företagande. Det finns behov av kapital inom den sociala ekonomin vid start av verksamheter och vid expansion, och den sociala ekonomin har behov av särskilda lösningar, anför motionärerna. Därför anser de att en utredning bör ges i uppdrag att utreda frågan om inrättande av en lämplig instans för att tillgodose kapital- och finansieringsbehov för aktörer inom den sociala ekonomin. Forskningen kring social ekonomi och socialt företagande är, enligt motionärerna, ett eftersatt område och behöver stärkas. De sociala företagen måste uppmuntras till större samverkan branschvis för att uppnå högre effektivitet och framgång på marknaden men samtidigt behålla sin småskalighet, anför motionärerna vidare. De anser att konsortiemodeller och social franchising är samarbetsformer som bör utvecklas och att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att utarbeta särskilda program för affärsutveckling inom det sociala företagandet. Det bör också göras en satsning på socialt entreprenörskap, på liknande sätt som för kvinnors entreprenörskap, med projektbidrag, stimulans till utbildningsinsatser inom högskola och folkbildning, mentorsprogram m.m. Därutöver bör regeringen utreda om det bör inrättas ett institut för utveckling av social ekonomi med uppdrag att hantera kompetensutveckling och forskning kring socialt företagande.

I motion 2010/11:N260 (C) föreslås ett tillkännagivande om en god, långsiktig stödstruktur till sociala företag och kooperativ företagsrådgivning. Det behövs information och rådgivning om socialt företagande, anför

motionären. Hon anser också att det bör bli enklare för människor att få lönebidrag och samtidigt engagera sig i socialt företagande. Det behövs en översyn av olika sätt att främja att fler människor startar företag. Att skapa en långsiktig stödstruktur för socialt företagande och de kooperativa företagsformerna är viktigt för att människor ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, menar motionären. Hon lyfter fram organisationen Coompanion som en viktig aktör i detta sammanhang.

Fler aktörer i det civila samhället bör få möjlighet att utföra offentligt finansierade tjänster, anför det i motion 2010/11:Sk429 (C). De sociala företagen förenar individens behov med marknadens efterfrågan, säger motionärerna. De menar att detta kräver en nära relation till den offentliga sektorn dels för det ekonomiska stödet, dels för den verksamhet företagen bedriver. De berörda företagen tar emot stöd från staten men erbjuder i stor omfattning sina tjänster till kommuner och landsting genom t.ex. platser för rehabilitering eller arbetsträning. Regeringen har gjort insatser dels för att öka medvetenheten om sociala företag, dels för att se över och främja de insatser som dessa företag gör, påpekar motionärerna. De anser att många företag dock har svårt att klara finansieringen och att flera skulle kunna anställa fler personer om de inte hade brist på riskvilligt kapital.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade senast våren 2010 ett stort antal motioner inom området företagsfrämjande insatser i ett betänkande om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling (prop. 2009/10:148, bet. 2009/10:NU25). Regeringen hade i propositionen föreslagit riktlinjer för statens insatser för företagsfinansiering samt information och rådgivning riktade till befintliga och blivande företagare. Riktlinjernas syfte är att öka effektiviteten i främjandesystemet inom dessa områden och renodla statens roll inom företagsfrämjandet. Utgångspunkten för statliga insatser för att främja företagsutveckling är att staten vill kompensera för brister i marknadens funktionssätt som kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed konkurrenskraft. Statens insatser för företagsfrämjande bör riktas till verksamhet före företagsstart, till företags utvecklingsfaser och vid kommersialiseringen av innovationer.

I sitt ställningstagande välkomnade utskottet att regeringen hade lämnat förslag om riktlinjer för statens insatser för företagsfinansiering samt information och rådgivning riktade till befintliga och blivande företagare. Utskottet erinrade om att som grund för propositionen fanns dels Företagsfinansieringsutredningens betänkande Innovationer och företagande – Sveriges framtid (SOU 2008:121), dels den rapport om företagsrådgivning som riksdagen våren 2008, på förslag av ett enhälligt utskott, hade uppmanat regeringen att låta ta fram. Utskottet såg positivt på regeringens ambition när det gäller statliga insatser för att främja företagsutveckling och att de

ska vara marknadskompletterande och inte snedvrída konkurrensen. Detta innebär att företagsfrámjande insatser och aktörer inte ska tränga undan privata tjänster och utförare.

I en reservation (S, V, MP) – med bifall till en motion som hade väckts med anledning av propositionen – yrkades avslag på regeringens förslag till riktlinjer i de delar som innebär att statliga insatser i största möjliga mån ska bedrivas med medverkan av privata aktörer. Vidare föreslogs att riksdagen skulle uppmana regeringen att vidta åtgärder så att det inrättas en ny fond för kapitalförsörjning genom en extra utdelning från Vattenfall AB och att utvecklingen hos Almi Företagspartner AB frámjas.

I betänkandet avstyrkte utskottet också ett stort antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2009 om olika företagsfrámjande insatser. Utskottet hänvisade – som ett led i en förenklad motionsberedning – till att majoritetens respektive reservanternas ståndpunkter när det gäller företagsfrámjande insatser hade kommit till uttryck i ställningstagandena till propositionen och den motion som väckts med anledning av propositionen.

Riksdagen följde utskottet.

I vissa av de här aktuella motionerna berörs frågan om regelförenkling – även om yrkandet i sig har en annan formulering. Likaså tas upp frågan om s.k. en dörr in för personer som vill starta företag. Utskottet har nyligen behandlat frågor om regelförenkling i ett särskilt betänkande (bet. 2010/11:NU8). I detta betänkande behandlades regeringens skrivelse om regelförenklingsarbetet (skr. 2009/10:226) och ett tjugotal motionsyrkanden. Utskottet föreslog att riksdagen, genom ett tillkännagivande och med bifall till ett motionsyrkande, skulle uppmana regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsärenden för personer som vill starta företag. Det pågår visserligen redan ett arbete kring de aktuella frågorna, men utskottet ansåg att detta arbete behöver utvecklas, intensifieras och bli bättre. I en reservation (M, FP, C, KD) avvisades utskottets förslag. Reservanterna ansåg att regeringen redan bedriver ett sådant arbete som utskottet efterfrågade. Utskottet avstyrkte också övriga motionsyrkanden i betänkandet som tog upp frågor allmänt om regelförenkling. Under föregående mandatperiod åstadkom regeringen en intensifiering av regelförenklingsarbetet, och ett trendbrott skedde när de administrativa kostnaderna för företagen minskade, sade utskottet och underströk vikten av att regeringen fortsätter att driva regelförenklingsarbetet med uthållighet och kraft. I en reservation (S, MP, V) föreslogs att riksdagen genom ett tillkännagivande skulle uppmana regeringen att intensifiera regelförenklingsarbetet i enlighet med vad som förordades i reservationen. Utskottet föreslog att regeringens skrivelse om regelförenklingsarbetet skulle läggas till handlingarna. Riksdagen följde utskottet.

Åtgärder med anledning av propositionen om företagsutveckling

I propositionen om företagsutveckling våren 2010 aviserades olika åtgärder som regeringen avsåg att vidta. Näringsdepartementet har lämnat följande information om nuläget när det gäller dessa åtgärder (punkterna a–h i det följande):

a) Tydligare insatser för kapitalförsörjning

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 4.1.1)

För att uppnå en mer enhetlig och effektiv verksamhet anpassad till, och tillgänglig för, alla typer av företag behöver de statliga kapitalförsörjningsinsatserna utvecklas och förtydligas. Det befintliga utbudet av lån och liknande insatser bör kartläggas och analyseras. I uppdraget bör ingå att bedöma i vilken utsträckning verksamheterna är marknadskompletterande, den inbördes ansvarsfördelningen samt verksamheternas kapitalbehov. Regeringen avser att återkomma med närmare riktlinjer kring framtida uppdrag.

Genomförda och planerade aktiviteter

Almi Företagspartner AB har gemensamt med Innovationsbron AB, på uppdrag av Näringsdepartementet, presenterat hur bolagen samarbetar och fördelar arbetet med syfte att skapa ett produktutbud som medför att bolagens respektive insatsformer kompletterar varandra. Förtydliganden av ägardirektiv och riktlinjebrev till Almi och Innovationsbron har skett.

b) Samarbetet mellan Stiftelsen Norrlandsfonden och Almi

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 4.1.2)

Det är angeläget att Stiftelsen Norrlandsfonden och Almi hittar samarbetsvägar och minimerar överlappningar i verksamheten, i syfte att maximera företagsnyttan av insatserna och säkerställa en effektiv användning av offentliga medel.

Genomförda och planerade aktiviteter

En dialog förs mellan Norrlandsfonden och Almi. Regeringskansliet följer det arbetet och har träffat aktörerna. Möjligheter till samarbete i olika frågor diskuteras nu på ledningsnivå (bl.a. möjligheter till gemensam kompetensutveckling). Regeringen anser att det är angeläget att, i möjligaste mån, ge aktörerna utrymme att själva hitta samarbetsvägar men följer noga arbetet för att se om ytterligare åtgärder bedöms nödvändiga. Norrlandsfonden har fattat beslut i styrelsen om att röra sig i riktning mot något större lån, med mer fokus på en regional och större marknad.

c) Ett råd för att följa kapitalmarknadens utveckling

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 4.1.3)

Ett råd, med uppdrag att vara rådgivande till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), bör inrättas som stöd för myndighetens uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning. Syftet med rådet är att tillföra marknadsnära kompetens till myndighetens arbete inom detta område. Tillväxtanalys bör ges i uppdrag att tillsätta och sammankalla rådet.

Genomförda och planerade aktiviteter

Instruktionen för Tillväxtanalys har ändrats. Myndigheten har i uppgift att tillsätta och sammankalla ett råd som stöd för myndighetens uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan, särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning.

d) Uppföljning av insatser för kreditgarantier

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 4.1.4)

Tillväxtverket bör få i uppdrag att följa upp och se över förutsättningarna för de nuvarande insatserna för kreditgarantier.

Genomförda och planerade aktiviteter

Tillväxtverket har i regleringsbrevet för 2011 getts i uppdrag att följa upp genomförda insatser för kreditgarantiverksamhet och bedöma förutsättningarna för framtida insatser på området. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 maj 2011.

e) Tydligare insatser på riskkapitalområdet

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 4.2.1)

Regeringen bedömer att det finns skäl att tydligare definiera statens insatser på riskkapitalområdet. Därför bör en kartläggning och analys av utbudet av riskkapital genomföras i syfte att förtydliga den inbördes ansvarsfördelningen mellan olika statliga aktörer, särskilt vad gäller produktutbud och olika investeringsskeden. I uppdraget bör ingå att bedöma verksamheternas kapitalbehov samt i vilken utsträckning de statliga verksamheterna är marknadskompletterande. Regeringen avser att återkomma med närmare riktlinjer.

Genomförda och planerade aktiviteter

Näringsdepartementet kommer under våren 2011 att kartlägga och analysera utbudet av riskkapital i enlighet med bedömningen i propositionen. Arbetet kommer att slutföras i maj eller juni 2011.

f) Vidareutveckling av informations- och vägledningsinsatser

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 5.1.1)

Grundläggande service i form av information och vägledning är av stor vikt för nya och etablerade företag. Staten har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig service och information om de regler och villkor som gäller för företagande. Den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas, samordnas och förstärkas för att bättre tillgodose företagarnas behov. Tillväxtverket bör ges i uppdrag att, i samverkan med myndigheter av stor betydelse för företagande, vidareutveckla information och vägledning inklusive interaktiva tjänster riktade till nya och växande företag. Regeringen avser att följa upp hur myndigheters service till företagare utvecklas.

Genomförda och planerade aktiviteter

Regeringen har lämnat uppdrag till Tillväxtverket och Bolagsverket att, i samråd med Skatteverket, lämna förslag på hur statliga informations- och vägledningstjänster riktade till blivande respektive befintliga företagare kan vidareutvecklas, samordnas och förstärkas. Uppdraget redovisades den 1 mars 2011. Ett femtontal myndigheter har i sina regleringsbrev fått i uppdrag att redovisa vilka initiativ de tagit för att vidareutveckla och förbättra service som t.ex. information och interaktiva tjänster riktade till blivande respektive befintliga företagare. Rapportering ska ske senast den 15 oktober 2011. Länsstyrelserna, Vinnova, Konkursverket och Jordbruksverket är exempel på myndigheter som omfattas.

g) Inriktning på rådgivningsinsatser

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 5.1.2)

Den rådgivning som staten tillhandahåller bör vara marknadskompletterande och kostnadseffektiv, ta hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå från företagets efterfrågan. Att staten finansierar viss rådgivning betyder inte nödvändigtvis att rådgivningen ska utföras i offentlig regi. Genom kundvalssystem kan företagen ges ökade möjligheter att välja utförare av rådgivning. Den rådgivningsverksamhet som erbjuds av Almi bör i större utsträckning än i dag upphandlas, bl.a. för att stimulera utvecklingen av den privata marknaden av rådgivare. Almi bör även i större utsträckning utveckla mäklarfunktioner som mentorskap och mötesplatser där företagare erbjuds rådgivning av andra företagare. Almi har en omfattande rådgivningsverksamhet och kompetens när det gäller vad företagen efterfrågar samt kunskap om regionala förutsättningar.

Genomförda och planerade aktiviteter avseende Almis ägardirektiv

Förändringar i linje med propositionen har gjorts, t.ex. följande:

- Rådgivningsresurserna i Almikoncernen ska i ökad utsträckning och till övervägande del användas för upphandling av externa konsulttjänster.
- Almi ska vidareutveckla mäklarfunktioner som mentorskap och mötesplatser där företagare erbjuds rådgivning av andra företagare.
- En redovisning och uppföljning av rådgivningsverksamheten ska göras årligen. Av redovisningen ska det framgå hur fördelningen mellan egen respektive upphandlad kompetens utvecklas.

Genomförda och planerade aktiviteter avseende samverkansavtal för Almis regionala bolag

I de nya samverkansavtalen för 2011–2014 mellan staten och regionala ägare har följande formulering införts: ”Den rådgivningsverksamhet som erbjuds av Almi ska i ökad utsträckning upphandlas. Almi ska även i större utsträckning utveckla mäklarfunktioner, t.ex. mentorskap, och mötesplatser där företagare kan ta del av råd och erfarenheter från andra företagare.”

h) Uppföljning och utvärdering

Regeringens bedömning i proposition 2009/10:148 (avsnitt 6)

Statliga företagsfrämjande insatser bör följas upp och utvärderas mer regelbundet, dels på aktörsbasis, dels med avseende på systemet som helhet. Tillväxtanalys bör ges i uppdrag att utvärdera det företagsfrämjande systemet. Analysen bör utmytna i slutsatser om systemets effektivitet, marknadskompleterande roll, förekomsten av s.k. insatsgap, dvs. områden där insatser saknas eller är otillräckliga, samt hur väl insatserna motsvarar företagets behov. Enhetliga och ändamålsenliga indikatorer för uppföljning och utvärdering bör tas fram i samverkan mellan Tillväxtanalys och berörda företagsfrämjande aktörer. Vidare bör Tillväxtanalys belysa vilka effekter företagsrådgivning har på företagandet.

Genomförda och planerade aktiviteter

Ett omfattande uppdrag som gäller finansieringsområdet har lämnats till Tillväxtanalys, formulerat i regleringsbrev för 2010 och 2011. Ett utvärderingsuppdrag har även getts till Tillväxtanalys avseende företagsrådgivning i samband med regleringsbrevet för 2011.

Inlandsinnovation AB

Riksdagen beslutade i december 2010, med anledning av höstilläggsbudgeten för 2010 (prop. 2010/11:2, bet. 2010/11:FiU11, ytr. 2010/11:NU2y), att bemyndiga regeringen att i aktiebolagsform bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (stödområde A). Regeringen bemyndigades att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att för detta ändamål förvärva ett aktie-

bolag och ge ett kapitaltillskott till ett sådant bolag med högst 2 miljarder kronor. Riksdagens beslut innebar vidare att regeringen skulle återkomma till riksdagen med en redovisning av inriktningen av det nya bolagets verksamhet och att regeringen bör avvakta med att sätta i gång den praktiska verksamheten i det nya bolaget tills riksdagen har getts möjlighet att behandla den begärda kompletteringen.

Regeringen lämnade den begärda skrivelsen till riksdagen (skr. 2010/11:74) i februari 2011. Utskottet behandlar skrivelsen och en motion som väckts med anledning av den i ett särskilt betänkande (bet. 2010/11:NU16) som behandlas av kammaren samma dag som detta betänkande.

Kapitalförsörjning

Tillväxtanalys har, som nyss nämnts, i regleringsbrev getts ett uppdrag på finansieringsområdet. Enligt uppdraget ska Tillväxtanalys genomföra en analys av små och medelstora företags kapitalförsörjning, som ska belysa såväl företagets behov och efterfrågan av extern finansiering som det befintliga finansieringsutbudet riktat till små och medelstora företag (struktur, prissättning och kvantiteter). Analysen ska baseras på uppgifter om såväl offentlig som privat företagsfinansiering. Redovisningen ska omfatta en beskrivning av utvecklingen inom området och ge underlag för bedömningar av förekomsten av finansiella gap och behovet av statliga marknadskompletterande insatser motiverade utifrån ett tillväxtperspektiv.

I en delrapportering, som ska lämnas i april 2011, ska Tillväxtanalys precisera hur myndigheten avser att lösa uppdraget. Den del av uppdraget som rör inventeringen av uppgifter om riskkapitalmarknaden och förslag till utveckling av riskkapitalstatistiken ska avrapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 september 2011. Uppdraget ska slutredovisas till Näringsdepartementet senast den 15 april 2012.

Forskning och utveckling, innovationer och kommersialisering

Verket för innovationssystem (Vinnova) har enligt sin instruktion till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten har ett särskilt ansvar inom teknikområdet samt områdena transport, kommunikation och arbetsliv. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft.

Enligt regleringsbrevet för 2011 ska Vinnova redovisa hur myndigheten förbättrar sina insatser för små och medelstora företag, inklusive små och medelstora företags internationalisering, samt myndighetens samlade insatser för dessa aktörer. För de insatser som vänder sig direkt till små och medelstora företag ska Vinnova dessutom redovisa metoder som använts för att nå ut till målgrupperna, inklusive företag som leds av kvinnor samt utrikes födda män och kvinnor, samt redovisa och bedöma resultaten av

detta arbete. Verket bör också redovisa hur stöden fördelar sig med avseende på företagsstorlek, ledning i företagen, olika regioner etc. Vinnova ska senast den 15 oktober 2011 redovisa till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) vilka initiativ som myndigheten tagit för att vidareutveckla och förbättra service som t.ex. information, vägledning och interaktiva tjänster riktade till blivande respektive befintliga företagare.

Innovationsbron AB ska enligt sin bolagsordning ha som föremål för verksamheten att direkt och indirekt erbjuda kompetens och kapital för utveckling och kommersialisering av kunskapsintensiva affärsidéer från universitet och högskolor, näringsliv, industriforskningsinstitut och den offentliga sektorn i enlighet med förordningen (2009:268) om statlig finansiering genom Innovationsbron och dess dotterbolag. Bolaget ska på så sätt väsentligt bidra till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verka för en hållbar tillväxt samt bedriva därmed förenlig verksamhet. Bolagets syfte är inte att bereda vinst åt aktieägarna. Anslaget Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation (1:24) under utgiftsområde 24 Näringsliv finansierar tidig marknadskompletterande såddfinansiering och affärsutveckling med syfte att öka affärsskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med stor marknadspotential hos Innovationsbron. Riksdagen beslutade i december 2010, enligt ett förslag i budgetpropositionen, att anslaget ökas med 60 miljoner kronor till 110 miljoner kronor fr.o.m. 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24, bet. 2010/11:NU1).

RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (RISE Holding) är ett nätverk av forskningsinstitut som i global samverkan med akademi, näringsliv och samhälle, genom forskningsexcellens och innovation skapar nytta, tillväxt och konkurrenskraft. För närvarande ingår 19 industriforskningsinstitut i bolaget. Från anslaget Institutens strategiska kompetensmedel m.m. (1:3) under utgiftsområde 24 Näringsliv finansieras medel för industriforskningsinstitutet med ägande under RISE Holding, liksom kostnader för bolagets verksamhet, samt vissa omstruktureringskostnader för RISE-institutet. Riksdagen beslutade i december 2010, enligt ett förslag i budgetpropositionen, om ett anslag på 468 miljoner kronor för 2011 för verksamheten (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24, bet. 2010/11:NU1).

I regeringsförklaringen aviserades att en innovationsstrategi ska tas fram. På Regeringskansliets webbplats informeras om att regeringen har inlett arbetet med att formulera en nationell innovationsstrategi med sikte på 2020, med syfte att Sverige även i fortsättningen ska erbjuda innovationsförutsättningar i världsklass och dessutom förbättra dem ytterligare. Den nationella innovationsstrategin syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för människor, stora, medelstora och små företag, offentliga förvaltningar och verksamheter, regioner och forskningsaktörer att vara innovativa, dvs. att möta utmaningar, behov och efterfrågan med nya eller bättre lösningar. Samtliga departement ska involveras i arbetet med strategin. Den nationella strategin ska utformas i en dialog med hela samhället – näringsliv, den offentliga sektorn, akademi och civilsamhälle. Individier,

företag och organisationer i hela landet ska kunna bidra både till visionen för innovation i Sverige 2020 och till hur denna vision ska nås. Enligt en preliminär tidsplan kan innovationsstrategin komma att presenteras i slutet av 2012.

Innovationsupphandlingsutredningen (särskild utredare: Hans Jeppson) lämnade i augusti 2010 sitt slutbetänkande Innovationsupphandling (SOU 2010:56). Utredningen föreslår bl.a. ändringar i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och lagen (2008:962) om valfritt system, vilket innebär att upphandlande myndigheter och enheter bör ta innovationshänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Utredningen föreslår också att ett nytt upphandlingsinstrument, för kommersiell upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster, införs i Sverige. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet.

Program för kvinnors företagande

Riksdagen beslutade i december 2010, enligt ett förslag i budgetpropositionen, att den verksamhet med särskilda insatser för att främja kvinnors företagande som genomförts under perioden 2007–2010 skulle fortsätta under perioden 2011–2014 och att 100 miljoner kronor per år skulle tillföras ändamålet via anslaget Näringslivsutveckling (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24, bet. 2010/11:NU1).

Regeringen beslutade i februari 2011 att ge Tillväxtverket i uppdrag att samordna och genomföra en del i det fyraåriga programmet för att främja kvinnors företagande. Resultatet av uppdraget och en redovisning av hur medlen har använts ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 april 2015. Av slutrapporten ska det också framgå hur insatserna har eller kommer att integreras i den ordinarie företagsfrämjande verksamheten. Redovisningen ska föregås av en dialog med aktörerna som deltagit i programmet. Delrapporteringar ska lämnas senast den 15 april för vart och ett av åren 2012, 2013 och 2014 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Regeringen avser att låta Tillväxtanalys utvärdera delprogrammet när data finns tillgängliga. Tillväxtverket får använda 65 miljoner kronor för genomförandet av insatserna.

Vidare beslutade regeringen i februari 2011 att även lämna bidrag till Almi för att samordna och genomföra en del i det fyraåriga programmet för att främja kvinnors företagande. Almi får rekvidrera 20 miljoner kronor per år från Kammarkollegiet senast den 30 april under 2011 till 2014 för genomförandet av insatser för att främja kvinnors företagande. Resultatet av insatserna som gjorts med hjälp av bidraget och en redovisning av hur medlen har använts ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 april 2015. Av slutrapporten ska det även framgå vilka av insatserna som integrerats eller kommer att integreras i den ordinarie verksamheten samt på vilket sätt detta ska göras. Delrapporteringar ska lämnas senast den 15 april för vart och ett av åren 2012, 2013 och 2014.

Regeringen avser att låta Tillväxtanalys utvärdera även detta delprogram vid programperiodens slut. Almi har dessutom redan tilldelats 10 miljoner kronor via regleringsbrevet till Tillväxtverket för budgetåret 2011 för genomförandet av insatserna.

Winnet Sverige

Frågan om medel till Winnet Sverige, som berörs i ett yrkande i motion 2010/11:271 (S), var föremål för behandling i utskottet hösten 2010. Vid utskottets sammanträde den 23 november 2010 framförde företrädare för Winnet sina synpunkter på Tillväxtverkets hantering av tilldelningen av verksamhetsbidrag till resurscentrum för kvinnor. Statssekreterare Marita Ljung, Näringsdepartementet, lämnade vid sammanträdet den 9 december 2010 information om departementets syn på frågan. Näringsdepartementet har lämnat följande information om Tillväxtverkets fortsatta hantering av frågan om resurscentrum för kvinnor.

Som *bakgrund* till det uppkomna problemet sägs att en översyn som Näringsdepartementet gjorde 2009 av resurscentrums verksamhet visade att förutsättningarna för denna verksamhet behövde utvecklas. I december 2009 fattade regeringen beslut om ett uppdrag till Tillväxtverket om resurscentrum för kvinnor. Den tidigare ettåriga finansieringen, som var uppdelad på bas- och projektfinsiering, gjordes om till ett treårigt verksamhetsbidrag, och målen och inriktningen med verksamheten förtydligades. Budgetens storlek är oförändrad (36 miljoner kronor per år) men gäller enligt regeringsbeslutet tre år, 2010–2012. Tillväxtverket har liksom tidigare uppdraget att fördela medlen och följa upp verksamheten. Regeringens intentioner med förändringarna var att underlätta för resurscentrum för kvinnor att bedriva verksamhet.

Enligt departementet följde inte *Tillväxtverket* vid den första utlysningen av medel regeringens intentioner vid genomförandet av uppdraget, genom att verket tolkade målgruppen och syftet med beslutet alltför brett med alltför höga krav på sökande, vilket bl.a. ledde till långa handläggningstider. Detta ledde till att situationen för många resurscentrums verksamhet inte underlättades på det sätt som det var tänkt. Därför har Näringsdepartementet fört en dialog med myndigheten för att förtydliga regeringens intentioner och rätta till förhållandet inför den andra utlysningen, då den resterande delen av medlen ska beslutas om. Tillväxtverkets andra utlysning stoppades till dess att myndigheten anpassat sitt program och hantering av uppdraget i enlighet med regeringsbeslutets intentioner. Departementet har även fört omfattande samtal med Winnet Sverige.

Tillväxtverket har enligt en överenskommelse med Näringsdepartementet genomfört följande *förändringar* i hanteringen av uppdraget: Verket har

- inriktat verksamheten till resurscentrum för kvinnor och tydliggjort i den andra utlysningen av verksamhetsbidrag att målgruppen är resurscentrum för kvinnor

- tydliggjort inför kommande utlysning av verksamhetsbidrag att det är insatser för kvinnor som avses (inte mer allmänna jämställdhetsinsatser)
- förenklat och tydliggjort ansökningsprocessen
- sänkt kraven på sökande till en rimligare nivå.

Företagare med utländsk bakgrund

Genom riksdagens beslut i december 2010, med anledning av budgetpropositionen, tillfördes Almi 10 miljoner kronor för 2011 för åtgärder för att öka utlåningen till företagare med utländsk bakgrund via anslaget (1:4) till Tillväxtverket (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24, bet. 2010/11:NU1). Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum, som startades 1996 som Internationella företagarföreningen i Sverige, integrerades 2007 i Almi och drivs nu som ett särskilt kompetensområde. IFS Rådgivning vänder sig till entreprenörer med utländsk bakgrund som är på väg att starta eller redan driver ett företag. IFS Rådgivning erbjuder kostnadsfri rådgivning på olika språk, hjälper till med affärsplan, budget, företagsregistrering, låneansökan m.m. samt arrangerar informationsträffar och kurser.

Regeringen beslutade i mars 2011 att tillsätta en särskild utredare med uppdraget att se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i stadsdelar med utbrett utanförskap, s.k. nystartszoner (dir. 2011:18). Utredaren ska identifiera och analysera för- och nackdelar med ett system med nystartszoner. Oavsett vad utredaren rekommenderar ska ett förslag med författningstext utarbetas. Förslaget ska bl.a. innehålla regler för avgränsning av nystartszoner, regler om vilka kriterier som bör ställas på företag inom zonerna samt regler om vilka skattelättnader som ska ges och storleken på dessa. Utredaren ska lägga särskild vikt vid att ett system med nystartszoner måste vara förenligt med den fria rörligheten och statsstödsreglerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF) samt även i övrigt vara hållbart och försvarbart i ett EU-perspektiv. Till den del förslagen har offentligfinansiella konsekvenser ska utredaren föreslå finansiering av förslagen. Vidare ska förslagets påverkan på den administrativa bördan för Skatteverket, andra myndigheter och företag redovisas. Även konsekvenser för de personer som berörs av förslaget ska redovisas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 augusti 2012.

Ungas företagande

Tillväxtverket har, enligt sitt regleringsbrev, i uppdrag att främja entreprenörskap vid universitet och högskolor samt stödja aktiviteter som syftar till detta. Tillväxtverket ska vidare samråda med Statens Skolverk (Skolverket) för att främja entreprenörskap i enlighet med regeringens strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 24) en satsning om 20 miljoner kronor per år under åren 2010–2012 för att främja unga innovatörer i nära samarbete med utbildningsinstitutioner, företag och företagarrorganisationer. Mot bakgrund av detta gav

regeringen i juni 2010 i uppdrag till Tillväxtverket och Vinnova att utarbeta och genomföra ett treårigt program för att främja unga innovatörer i åldern 18–30 år. Programmet ska stimulera innovationskraften hos unga och bidra till att öka andelen unga som utvecklar och kommersialiserar sina idéer, t.ex. genom företagande eller licensiering. Insatserna ska även höja kunskapen om unga innovatörers behov samt synliggöra dessa unga innovatörer. Inom ramen för de insatser som finansieras ska minst 3 miljoner kronor avsättas under inledningen av programperioden till Drivhuset och liknande verksamheter. För 2010 får Tillväxtverket för ändamålet rekvidrera 17 miljoner kronor från Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Regeringens avsikt är att Tillväxtverket ska få disponera ytterligare 18 miljoner kronor för 2011 och 18 miljoner kronor för 2012, under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet. En delrapport om hur arbetet framskrider och hur medlen använts ska redovisas till Näringsdepartementet senast den 30 juni 2011. En slutrapport med redovisning av hur medlen använts ska lämnas av myndigheterna till Näringsdepartementet senast den 15 mars 2013. Myndigheterna ska redovisa vilka insatser som genomförts, hur dessa stimulerat innovationskraften bland unga och bidragit till att öka andelen unga som utvecklar och kommersialiserar sina idéer, hur många som tagit del av insatserna samt hur insatserna har eller kommer att integreras i ordinarie företags främjande verksamhet.

Social ekonomi och socialt företagande

Utskottet behandlade våren 2010 frågor om social ekonomi och socialt företagande i samband med behandlingen av propositionen om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling (prop. 2009/10:148, bet. 2009/10:NU25). Utskottet klargjorde först något begreppen social ekonomi och socialt företagande och påpekade att företag inom den sociala ekonomin eller socialt företagande har som syfte att tillgodose något samhällligt ändamål eller behov och att verksamheterna har allmännytta som främsta drivkraft. Den associationsrättsliga ställningen för det berörda företaget kan dock variera. Efter detta klarläggande uttryckte utskottet sin positiva inställning till de verksamheter som hör till begreppen social ekonomi och socialt företagande. Utskottet noterade att regeringen nyligen hade beslutat om en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag, vilket utskottet välkomnade. I en reservation (S, V, MP) kommenterades något de kooperativa företagen och sades att dessa företags potential bör tas till vara. Kooperation är en företagsform som kan passa dagens entreprenörer, anförde reservanterna, och uppgav att 2 miljoner människor kan tänka sig att starta eget företag men att många helst vill starta och driva företaget tillsammans med andra. Kooperativ är, enligt organisationen Coompanion, den relativt sett snabbast växande företagsformen, men kunskapen om kooperativa företag är otillräcklig hos myndigheter och banker. Reservanterna ansåg att kooperativa företag bör ha likvärdiga möjligheter att få del av myndigheters stöd. Riksdagen följde utskottet.

Regeringen beslutade i april 2010 om en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag. Insatserna omfattar följande: en förordning om arbetsintegrerande sociala företag, ekonomiskt stöd till desamma, offentlig upphandling för olika målgrupper, information till offentliga och andra aktörer, finansiering och utveckling av statistiken över arbetsintegrerande sociala företag. I beslutet påpekade regeringen att de berörda företagen är av olika karaktär, där arbetsinsatsen i hög grad anpassas till medarbetarnas förmåga och behov av stöd. Majoriteten av medarbetarna i arbetsintegrerande sociala företag är personer som t.ex. på grund av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, tidigare missbruk, kriminalitet, långtidssjukskrivning, långtidsarbetslöshet, hemlöshet eller annan form av social utsatthet inte fått möjlighet att etablera sig på eller förlorat kontakten med arbetsmarknaden. Det arbetsintegrerande sociala företagandet är en gränsöverskridande fråga mellan flera verksamhetsområden, vilket kräver samordning mellan olika aktörer på nationell, regional och lokal nivå för att nå resultat. Dessutom är det viktigt att resurser som avsätts och beslut som fattas inom näringspolitiken, socialpolitiken, socialförsäkringspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och finanspolitiken för att påverka de arbetsintegrerande sociala företagens möjligheter att starta och verka samverkar och arbetar mot samma mål. Även samverkan mellan myndigheter, regionala och lokala offentliga aktörer och privata aktörer, särskilt ideella organisationer, är central för att främja utvecklingen av det arbetsintegrerande sociala företagandet, sades det i regeringsbeslutet.

I juni 2010 beslutade regeringen – med anledning av handlingsplanen för arbetsintegrerande sociala företag – att ge Tillväxtverket i uppdrag att utreda den nuvarande formen av anordnarstöd. Tillväxtverket ska kartlägga det nuvarande systemet, med syfte att ge regeringen en bättre och samlad bild av hur det nuvarande systemet ser ut. Tillväxtverket ska utifrån det samarbete som bedrevs mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen under 2008 och 2009 se över formerna av samverkan, i syfte att öka kunskapen hos dessa myndigheter och andra relevanta aktörer när det gäller arbetsintegrerande sociala företags möjligheter att bidra till att minska utanförskapet. Tillväxtverket ska ta fram en skrift som ska innehålla dessa tre myndigheters gemensamma tolkningar av olika regler som rör arbetsintegrerande sociala företag, främst inom arbetsmarknads- och socialförsäkringssystemen. Syftet med detta är att ge berörda myndigheter och organisationer en samlad information. Skriften ska även, om möjligt, uppdateras när lagar, regler och tillämpningar ändras. Tillväxtverket ska vidare lämna en översikt av vilka bidrag eller försörjningsformer som medarbetare i arbetsintegrerande sociala företag kan ha. Uppdraget ska redovisas till regeringen våren 2011.

Regeringen beslutade vidare i februari 2011 – med anledning av handlingsplanen för arbetsintegrerande sociala företag – att ge Tillväxtanalys i uppdrag att kartlägga arbetsintegrerande sociala företags användning av statliga finansieringsinstrument och de behov av statliga insatser inom finan-

sieringsområdet som denna typ av företag anser sig ha. Tillväxtanalys ska även undersöka möjligheterna att anpassa befintliga, och vid behov föreslå nya, statliga finansieringsinstrument till arbetsintegrerande sociala företag. I den mån EU:s regler om statligt stöd berörs ska detta beaktas. Uppdraget ska genomföras i samråd med Tillväxtverket och i en dialog med ett urval av arbetsintegrerande sociala företag, berörda ideella organisationer, övriga berörda myndigheter samt offentliga och privata aktörer inom området företagsfinansiering, t.ex. företrädare för bankväsendet. Tillväxtanalys ska även kartlägga vilka behov och möjligheter som finns när det gäller att utveckla individ- och företagsstatistiken över arbetsintegrerande sociala företag. Tillväxtanalys ska samråda med Statistiska centralbyrån, som i januari 2010 fick regeringens uppdrag att ta fram statistik om det civila samhället. Uppdragen ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 december 2011.

Arbetet med att ta fram en förordning om arbetsintegrerande sociala företag, vilken som nämnts ingår i handlingsplanen, har enligt uppgift från Näringsdepartementet ännu inte påbörjats.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först den övergripande frågan om företagsfrämjande insatser, därefter en fråga om medel till Winnet Sverige och slutligen frågan om social ekonomi och socialt företagande.

Övergripande om företagsfrämjande insatser

Goda villkor för företagande är avgörande för ekonomisk tillväxt. Ett konkurrenskraftigt näringsliv förutsätter ett gott företagsklimat som skapas genom insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, IT, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, sociala trygghetssystem för företagare, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv.

Ett bra entreprenörs- och företagsklimat är, enligt utskottets mening, avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig i en allt öppnare världsekonomi. En positiv och öppen attityd till företagande och företagsamhet är en förutsättning för ett ökat nyföretagande. Fler företag och jobb kräver ett dynamiskt näringsliv och fler innovationer. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter och nya produkter och tjänster skapas bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i hela landet. Att återupprätta arbetslinjen i Sverige är att bygga en stabil grund för trygghetssystemen. Full sysselsättning är det främsta medlet mot växande klyftor och orättvisor i samhället.

Regeringen bedriver en tillväxtpolitik som tar sin utgångspunkt i företagsperspektivet och som syftar till att skapa bättre förutsättningar för nystart av företag och företagstillväxt. Tillvaratagandet av möjligheterna till tillväxt i såväl nya som befintliga företag förutsätter att företagens kompetens- och kapitalbehov kan tillgodoses. Det ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, en väl fungerande kapitalmarknad, en utformning av skattesystemet som främjar start och tillväxt av företag samt en anpassning av trygghetssystemen till företagarnas behov.

För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs såväl generella insatser som riktade åtgärder för företagande. För att fler ska bli företagare krävs att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning. Nya företag etableras för närvarande främst inom tjänstesektorn, där också många av de växande företagen är verk samma. De nya företagen stärker konkurrensen och bidrar därmed även till utvecklingen av befintliga företag, vilket förbättrar förutsättningarna för tillväxt och ökad sysselsättning. I takt med att Sverige i allt högre grad blir en kunskapsbaserad ekonomi ökar betydelsen av tjänsteinnovationer, såsom organisatoriska innovationer och marknadsinnovationer.

Riksdagen ställde sig våren 2010, som tidigare redovisats, bakom vad regeringen förordade om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling (prop. 2009/10:148, bet. 2009/10:NU25). Syftet med riktlinjerna är att öka effektiviteten i systemet för företagsfrämjande och att renodla statens roll inom detta. Utskottet delade regeringens syn när det gäller att statliga insatser för att främja företagsutveckling ska vara marknadskompletterande och inte snedvrída konkurrensen. Utgångspunkten för statens insatser ska vara att försöka kompensera sådana brister i marknadens funktionssätt som kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed dess konkurrenskraft.

Under det knappa år som gått sedan den nämnda propositionen behandlades av riksdagen har regeringen på olika sätt fört vidare det arbete som aviserades. I det föregående har lämnats en redovisning av de aktiviteter som genomförts och planerats på olika områden. Det gäller tydligare insatser för kapitalförsörjning, ett förstärkt samarbete mellan Norrlandsfonden och Almi, inrättande av ett råd för att följa kapitalmarknadens utveckling, uppföljning av insatser för kreditgarantier, tydligare insatser på riskkapitalområdet, vidareutveckling av informations- och vägledningsinsatser, en ökad inriktning på rådgivningsinsatser samt uppföljning och utvärdering. Detta är områden som från olika utgångspunkter är föremål för yrkande i de aktuella motionerna. Här pågår det alltså ett arbete hos olika myndigheter och andra aktörer.

När det gäller kapitalförsörjning kan utöver det som nyss nämnts också noteras den verksamhet som det nya bolaget Inlandsinnovation AB kommer att bedriva inom stödområde A. Det uppdrag som Tillväxtanalys har getts vad gäller finansieringsområdet för små och medelstora företag och

som ska slutrapporteras i april 2012 kan vidare bedömas få betydelse för de berörda företagen. Likaså tillmäter utskottet regeringens arbete med att ta fram en innovationsstrategi stor vikt.

Bland de aktuella motionerna finns några som tar upp särskilt kvinnors företagande, företagare med utländsk bakgrund och ungas företagande. På alla dessa områden bedrivs arbete för att undanröja hinder och för att främja företagande, främst genom Tillväxtverket och Almi.

Sammantaget anser utskottet att regeringen bedriver ett aktivt arbete när det gäller företagsfrämjande. Enligt utskottets mening skulle ett tillkännagivande av riksdagen om ytterligare insatser på något område inte innebära att detta arbete skulle bli effektivare eller påskyndas. Därmed avstyrker utskottet samtliga motioner som nu är aktuella i berörda delar.

Winnet Sverige

Utskottet behandlar här separat en fråga som tagits upp i motion 2010/11: N271 (S) och som rör medel till Winnet Sverige och resurscentrum för kvinnor. Motionären har noterat att den finansiering med statliga medel som Winnet tidigare har haft har blivit instabil. Detta uppmärksammade utskottet också hösten 2010, då företrädare för Winnet uppvaktade utskottet i frågan. Statssekreterare Marita Ljung, Näringsdepartementet, lämnade, som tidigare nämnts, information om departementets syn på frågan vid ett utskottssammanträde i december 2010. I det föregående har redovisats den information som utskottet har fått från Näringsdepartementet om Tillväxtverkets fortsatta hantering av frågan om resurscentrum för kvinnor.

Utskottet konstaterar att frågan om medel till Winnet Sverige och resurscentrum för kvinnor har getts en sådan lösning av Näringsdepartementet att Tillväxtverket nu följer departementets intentioner med det aktuella uppdraget. Näringsdepartementet följer enligt uppgift Tillväxtverkets fortsatta hantering av frågan. Utskottet gör bedömningen att det inte finns några åsiktsskillnader mellan departementet och utskottet när det gäller synen på hur medelstillelningen till Winnet och resurscentrumen för kvinnor bör hanteras. Därför anser utskottet att det inte behövs något riksdagsuttalande i saken utan förutsätter att Näringsdepartementet hanterar frågan så att en stabil medelstillelning säkerställs. Med detta avstyrks den nämnda motionen i berörd del.

Social ekonomi och socialt företagande

Olika frågor om social ekonomi och socialt företagande har tagits upp i 13 motioner. Utskottet behandlar här dessa separat. Inledningsvis vill utskottet uttrycka sin positiva syn på de verksamheter som ryms inom begreppen social ekonomi och socialt företagande. Denna positiva inställning gäller över partigränserna. De berörda företagen har som syfte att tillgodose något samhällligt ändamål eller behov, och verksamheterna har allmännytta som sin främsta drivkraft.

Arbetsintegrerande sociala företag har visat sig vara en bra form för att skapa arbete och sysselsättning för människor som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. En styrka med de sociala företagen är att de förenar en persons behov av arbete med marknadens behov av produkter och tjänster och statens behov av rehabiliteringstjänster och nya arbetstillfällen.

Regeringen beslutade våren 2010, som tidigare redovisats, om en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag. Som en del av denna har utredningsuppdrag lämnats till Tillväxtverket och Tillväxtanalys.

Utskottet anser att regeringen bör intensifiera arbetet med sociala företag, t.ex. bör en förordning om arbetsintegrerande företag tas fram. Detta ingår i regeringens handlingsplan, men arbetet har ännu inte påbörjats. I de aktuella motionerna finns vidare förslag om olika åtgärder som kan vara värda att överväga, t.ex. att det sociala företagandet ska få samma tillgång till företagsrådgivning, kompetensutveckling och kapital- och finansieringsförsörjning som andra småföretag, att förstärka informationen om social ekonomi och socialt företagande och att öka forskningen och kunskapen om social ekonomi och socialt företagande.

Mot bakgrund av den samsyn som finns inom utskottet om värdet av socialt företagande och att regeringen har startat ett arbete på området anser utskottet att det nu inte är motiverat med ett tillkännagivande av riksdagen. Utskottet vill dock än en gång framhålla den vikt som utskottet fäster vid den aktuella verksamheten och utgår från att regeringen intensifierar sitt arbete på området utan att riksdagen gör ett särskilt uttalande. Därmed avstyrks de aktuella motionerna i berörda delar.

Turism

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 17 motioner med totalt 21 yrkanden om turism. Utskottet redovisar de olika åtgärder som regeringen vidtagit på turistområdet och de aktiviteter och det beredningsarbete som pågår.

Jämför reservation 3 (S, MP, V).

Motionerna

I 17 motioner med motionärer från 6 partier tas upp frågor om att främja och utveckla turistnäringen på olika sätt.

I motionerna 2010/11:C298 (S) och 2010/11:N409 (S) begärs tillkännagivanden om att staten bör avsätta resurser i samarbete med turistnäringen för att utveckla branschen ytterligare. Yrkandena och motiveringarna är identiska. Båda motionerna har rubriken En utvecklad kust- och skärgårdspolitik. Ett branschprogram för turist- och besöksnäringen är av avgörande

betydelse även för kust- och skärgårdsområdena, anser motionärerna. De menar att staten, näringen, regionala aktörer och utbildningsanordnare måste förena sin kompetens och kunskap för att på ett bättre sätt bl.a. marknadsföra och utveckla spännande och intressanta turist- och besöksalternativ samt skapa skräddarsydda utbildningar.

Regeringen bör ta fram ett strategi- och forskningsprogram för att skapa fler jobb och för att investera i Sverige som turistland samt i forskning och utbildning, anför det i motion 2010/11:T332 (S). Det handlar om kvalificerade yrkesutbildningar för guider, instruktörer och kockar, internationella kultur-, mötes- och idrottsevenemang och fortsatt utbyggnad av bredbands- och mobiltelefonnätet i hela landet.

Ett tillkännagivande om en satsning på fiske- och upplevelseturism föreslås i motion 2010/11:MJ342 (S). Utvecklingen av fritidsfisket och fisketurismen har stor betydelse för tillväxt och sysselsättning i hela landet, anför motionärerna. De anser att regelverken måste utformas så att sportfisket och turistnäringen ges goda förutsättningar. Det kan gälla möjligheterna att bilda fiskevårdsområden, att förbättra fiskevården och tillsynen, att öka forskningen om den biologiska resursen, att utveckla ett licenssystem för fisketurismföretagande och att utveckla regler så att konflikter med andra intressen undviks.

Det bör inrättas ett branschprogram med inriktning på marknadsföring av Sverige som turistland, utbildnings- och kompetensfrågor, kreativ utveckling av företag, utveckling av en infrastruktur och upprättande av bredbandslösningar, anför det i motion 2010/11:N208 (S). Turist- och besöksnäringen omsätter ca 250 miljarder kronor och har över 160 000 heltidsanställda, men det finns en outnyttjad potential för att skapa arbetstillfällen, anser motionärerna. De föreslår att målet ska vara att fördubbla näringens andel av BNP inom en tioårsperiod.

Ett tillkännagivande om besöksnäringen i Tranås begärs i motion 2010/11:N222 (S). Staten bör, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige, anför motionären. Hon föreslår olika åtgärder för att främja besöksnäringen.

Det bör göras en översyn av på vilka sätt de ekonomiska riskerna med att genomföra stora evenemang kan minskas, anför det i motion 2010/11:N223 (S). Allt fler kommuner investerar i stora arenor för att inrymma evenemang av olika slag, påpekar motionären. Hon anser att en åtgärd som kan övervägas är att inrätta en statlig garanti mot förluster vid stora evenemang, vilken skulle kunna sökas av t.ex. en kommun och en arrangör i samarbete.

Stora internationella evenemang är föremål för yrkande också i motion 2010/11:N265 (S). Det behövs en strategi för genomförandet av stora internationella evenemang inom idrott och kultur samt för större konferenser och liknande, anser motionären. En sådan strategi bör tas fram i samarbete med idrottsrörelsen, kulturlivet och besöksnäringens organisationer. Staten måste, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, ta ett ökat

ansvar för att locka evenemang till Sverige, menar motionären. Regeringen bör samordna resurserna, t.ex. genom att utlysa ett idrottsår, ett mötesår och ett kulturår.

Det behövs insatser för att stärka den internationella turismen mot turistmål i sydöstra Sverige, menar motionärerna bakom motion 2010/11:N354 (S). I motionen pekas på de utvecklingsmöjligheter som turistnäringen har i sydöstra Sverige, där det finns en lång rad intressanta turistmål. Staten bör, i samverkan med regionerna, främja en positiv utveckling av besöksnäringen, bl.a. genom att Visit Sweden AB internationellt lanserar regionerna tydligare än vad som sker för närvarande. Besöksnäringen bör också vara en parameter vid prioriteringen av infrastruktur, anser motionärerna.

Riksdagen bör uppmana regeringen att utveckla en nationell strategi för att få stora internationella evenemang till Sverige, anför det i motion 2010/11:N378 (S). Kommunerna och det lokala näringslivet i Jämtlands län har satsat stora resurser för att kunna genomföra stora vintersportevenemang, säger motionärerna. De anser att det lokala engagemanget är avgörande för att få anordna evenemang men att det samtidigt är angeläget att staten på olika sätt stöder de orter som har förutsättningar att anordna stora evenemang – både idrottsevenemang och andra evenemang inom t.ex. kultur och underhållning.

Ett tillkännagivande om nationellt stöd till utvecklingen av besöksnäringen i hela landet föreslås i motion 2010/11:N394 (S). I motionen förordas följande åtgärder:

- Staten bör stödja det arbete med en nationell strategi för besöksnäringen som näringen har påbörjat under ledning av Sveriges hotell- och restaurangföretagare (SHR).
- Stödet till den internationella marknadsföringen via Visit Sweden bör ytterligare förstärkas så att den ligger i nivå med andra liknande länder.
- Regeringen bör ta fram ett branschprogram för besöksnäringen som inkluderar forskning, marknadsföring och utbildnings- och kompetensinsatser.
- Mervärdesskattesatser som avser turistnäringen bör ses över, mot bakgrund av att befintliga skillnader i skattenivåerna skapar en osund konkurrens.
- Det nationella stödet till förbättrad tillgänglighet bör förbättras genom en utbyggnad av infrastrukturen – vägar, flyg och tåg.

I motion 2010/11:N413 (S) begärs fyra tillkännagivanden: om att utveckla besöksnäringen, om att samordna landets resurser när det gäller besöksnäringen i ett strategiprogram, om att öka den politiska prioriteringen och befästa besöksnäringen som en central basnäring och prioriterad del av svensk ekonomi och om att satsa på internationella evenemang. För att turistnäringens exportvärde ska öka i såväl Skåne som Sverige i övrigt krävs en kraftsamling av tillgängliga resurser för både marknadsföringsinsatser och organisation, anför motionärerna. De anser att det är hög tid att

utforma ett strategiprogram för att utveckla en av Sveriges mest attraktiva arbetsmarknader för ungdomar i Skåne och Sverige. Regeringen bör se till att staten i samarbete med olika intressenter utformar ett strategiskt utvecklingsprogram för besöksnäringen. Resurserna inom besöksnäringen måste vidare samordnas bättre, och de statliga marknadsföringsinsatserna utomlands måste öka. För att turismen ska kunna utvecklas krävs att kunskapen om och förståelsen för turismen som näring och som tillväxtmotor ökar. Det fordras också att de statliga organ som ska verkställa politiken på turistområdet mer aktivt än för närvarande prioriterar helhetslösningar och en samverkan mellan olika intressenter, anför motionärerna. De anser att turismen bör växa snabbare i Sverige än i resten av Europa och att Sverige bör locka till sig en större andel av de nya globala turisterna. För att lyckas med detta bör det ske fortsatta investeringar i turistlandet Sverige. Marknadsföringen av Sverige som turistland bör också bli effektivare genom ett ökat samarbete mellan Visit Sweden och de lokala och regionala turistorganisationerna. När det gäller internationella evenemang har Sverige en stor tillväxtpotential i många delar av landet, säger motionärerna. De förordar, som en start på arbetet med att främja sådana evenemang, att det ska bildas ett särskilt s.k. evenemangsbolag med uppgift att samordna ansökningar, utarbeta förslag och genomföra förslagen.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att ta fram en nationell strategi för att vara värdland för stora internationella idrotts- och kulturevenemang, anføres det i motion 2010/11:N232 (M). Ett sätt att marknadsföra ett land är att vara arrangörsländ för stora internationella kultur- och idrottsevenemang, säger motionären. Hon anser att Sverige behöver en strategi för att söka internationella tävlingar och för hur finansieringen ska lösas. Sverige har orter som är duktiga på att anordna större evenemang – Mora med Vasaloppet, Åre med alpina VM, Falun med längd-VM och Göteborg med friidrotts-VM – påpekar motionären.

I motion 2010/11:N249 (M) begärs ett tillkännagivande om att stärka turistsektorn. Många turistföretag är små och medelstora och saknar därmed resurser för att effektivt marknadsföra sig, framhåller motionären. Han påpekar att staten, landstingen och kommunerna satsar stora resurser men att det saknas en organiserad samordning. Regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att samordna det offentliga insats i respektive län och att samordna de regionala insatserna till en nationell kraftsamling i samarbete med näringslivet och dess branschföreträdare, anför motionären.

Det är nödvändigt att se över turistföretagens villkor, anføres det i motion 2010/11:N425 (FP, KD, M, C) med rubriken Turism i Skaraborg. Sverige satsar ca 15 kr per invånare på marknadsföring av landet som turistmål, vilket är litet i jämförelse med vad många andra länder i Europa satsar, påpekar motionärerna. I övriga Norden satsas 30–50 kr per invånare. För att främja en ökning av antalet turister i Sverige bör marknads-

föringen av Sverige öka, anser motionärerna. De menar att regeringen bör se över hur turistnäringens konkurrenskraft står sig jämfört med övriga länder i Norden och föreslå hur konstaterade hinder ska undanröjas.

Två tillkännagivanden begärs i motion 2010/11:N262 (MP): om att satsa på kulturturism som en hållbar väg till lokal, regional och nationell utveckling och om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om hur den internationella marknadsföringen av Sverige som ett land för kulturturism kan stärkas. Kulturturism är en av de snabbast växande näringarna i EU, och kulturen och kulturarvet är ett par av de viktigaste faktorerna när människor väljer res- och turistmål, säger motionärerna. De uppger att den europeiska turismen kommer att växa med 50 % fram till 2020 enligt FN:s turismorganisation (UNWTO). Kulturturismen skapar enligt motionärerna förutsättningar för att konstnärer och andra kulturarbetare ska kunna leva på sitt arbete och är dessutom ofta en inkörsport till arbetsmarknaden för människor med praktiska kunskaper.

I motion 2010/11:N416 (KD) föreslås det ett tillkännagivande om satsningar inom turism för att utveckla Sverige som turistland. Sverige har goda förutsättningar för en växande turistnäring, men det behövs fler satsningar för att utveckla Sveriges turistpotential, säger motionären. I motionen föreslås nio satsningar under följande rubriker: Fördubblad satsning på marknadsföring, Bättre samordning av de offentliga insatserna, En utbyggd infrastruktur och utvecklad trafik, Utveckla fler turistkluster, Satsa på lokalt ambassadörskap och lokal samverkan, Öka turistutbildningen, Samordna myndighetskontrollen och minska avgifterna, Förenkla regelverket och anpassa resegarantilagen samt Ge svenska turistentreprenörer en bra start.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade vid föregående riksmöte ett antal motioner om turism i anslagsbetänkandet om utgiftsområde 24 Näringsliv, varav flera var likartade med de nu aktuella (bet. 2009/10:NU1). Utskottet noterade att regeringen hade föreslagit en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor för att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland. Samtidigt skedde det visserligen en utfasning av en tidigare tillfällig satsning, men nettoökningen 2010 uppgick ändå till 40 miljoner kronor. När det gällde de övriga förslag och synpunkter beträffande turistnäringen som hade framförts i ett 20-tal motioner hänvisade utskottet till de olika insatser som görs på området och som redovisades i betänkandet under rubriken Turism i avsnittet om vissa kompletterande uppgifter.

I ett särskilt yttrande redovisade företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet sina synpunkter på behovet av investeringar i besöksnäringen och vilket innehåll dessa borde ha. I en gemensam

motion från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet (mot. 2009/10:N476) fanns förslag om en rad åtgärder som borde vidtas, och i budgetförslagen från respektive parti fanns en ökning av det aktuella anslaget till turistfrämjande med 50 miljoner kronor för 2010. De tre partiernas mål är att Sverige ska bli ett av världens främsta turistländer under det kommande decenniet. För att åstadkomma detta borde staten, i samarbete med företag, föreningar och kommuner, ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Partiernas bedömning var att besöksnäringen kan bli en bransch som behåller eller ökar sin sysselsättning under de närmaste åren. För att ta till vara besöksnäringens tillväxtpotential borde marknadsföringen av Sverige som turistland öka kraftigt och i det närmaste fördubblas. Bland annat borde investeringar göras för att stärka Sveriges roll som evenemangsland. Direkt efter en förväntad valseger 2010 avsåg de tre partierna att ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen för att åstadkomma ett strategiprogram, som skulle innehålla åtgärder för kompetensutveckling och forskningsinsatser. Den svenska besöksnäringen borde också bli ledande när det gällde att erbjuda sina gäster klimatsmarta alternativ, sades det i det särskilda yttrandet.

Riksdagen följde utskottet.

Allmän information om turistnäringen

När det gäller *marknadsföring* kan noteras att från anslaget Turistfrämjande (1:7) under utgiftsområde 24 Näringsliv, som uppgår till 140 miljoner kronor för 2011, finansieras statens aktieägartillskott till Visit Sweden AB. Näringsenheten skjuter som motprestation till ungefär motsvarande belopp, och ambitionen från näringsens sida är att öka sin andel. Det övergripande målet för Visit Sweden är att bolaget ska bidra till att Sverige har en hög attraktionskraft utomlands som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring som bidrar till en hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i alla delar av landet. Visit Sweden och Svensk Turism AB avser att starta ett nytt destinationsutvecklingsbolag som ska driva tillväxt genom destinationsutveckling.

Beträffande *kunskapsutveckling* gäller att Tillväxtverket har cirka fem anställda som arbetar nationellt med statistik, analys och kunskapsutveckling för att främja tillväxten inom rese- och turistnäringen. Från och med 2009 är turistfrågorna integrerade i Tillväxtverkets övergripande arbete för näringslivsutveckling, vilket innebär att det inte finns några särskilda styrdokument från regeringen som reglerar myndighetens insatser riktade mot rese- och turistnäringen. Enligt verkets instruktion (2009:145) ska myndigheten dock ansvara för den officiella inkvarteringsstatistiken i enlighet med förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Tillväxtverket arbetar med utveckling av turistnäringsfrågor inom följande tre områden: samordning och samverkan, kunskap och statistik samt projektsatsningar.

När det gäller *samordning och samverkan* kan nämnas att Tillväxtverket och Visit Sweden har regeringens uppdrag att leda en samverkansgrupp för destinationsutveckling och ökad tillväxt inom besöksnäringen. Syftet är att genom samverkan med myndigheter, organisationer och näringslivets företrädare på nationell nivå effektivisera och samordna det nationella främjandearbetet riktat mot besöksnäringen och också att göra det enkelt för de små företagen att få tillgång till kompetensutveckling, affärsnätverk och mötesplatser liksom hjälp att hitta finansiering för att utveckla sin verksamhet. I samverkansgruppen ingår Trafikverket, Swedavia AB (f.d. Luftfartsverket), Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Vinnova, Invest Sweden, Statens fastighetsverk, Arbetsförmedlingen och Tillväxtanalys. Gruppen kommer framöver att utökas med fler organisationer och näringslivets företrädare på nationell nivå. Tillväxtverket har också i uppdrag att efter samverkan med Visit Sweden och övriga aktörer som ingår i samordningsuppdraget, organisera och inrätta ett utvecklingscentrum för turistnäringen. Centrumet ska ha tydligt fokus på företagsutveckling och fungera som en kontaktpunkt dit företag kan vända sig för att få kontakt med både myndigheter och andra aktörer som har till uppgift att stödja näringens utveckling.

Beträffande *kunskap och statistik* gäller att Tillväxtverket är ansvarig myndighet för den officiella turiststatistiken och har till uppgift att ta fram och sprida information och kunskap om turismens utveckling och effekter på näringslivet i Sverige. Tillväxtverket tar också fram analyser och genomför undersökningar inom områden som är viktiga för besöksnäringens utveckling.

Inom det tredje området *projektsatsningar* deltar Tillväxtverket i pilotprojekt som syftar till att ta fram metoder för att nå en stärkt konkurrenskraft och professionalisering inom besöksnäringen. Fokus ligger på projekt med såväl tematiska perspektiv som destinationsperspektiv. Ett aktuellt projekt är Hållbar besöksnäring, som är ett pilotprojekt i Västra Götalandsregionen med Västsvenska Turistrådet som initiativtagare och projektägare. Under projektets första fas gjordes en kartläggning av kvalitetssäkringssystem och system för hållbar turism internationellt och i Sverige. De förebilder som studerades var system som utvecklats i Nya Zeeland och Skottland. Ett avtal om samarbete under de närmaste åren har tecknats mellan Tillväxtverket och Visit Scotland. Under 2011 kommer projektet att breddas och flera regioner kommer att delta i utvecklingsarbetet. Tillväxtverket är vidare huvudman för Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism, som bl.a. delar ut stipendier för forskning om turism, genomför utvecklingsprojekt och delar ut Stora Turismpriset.

När det gäller *utbildning och forskning inom turism* kan noteras att flera högskolor bedriver utbildning och forskning kring turism och rese- och turistnäringen. Sedan 2003 är turismvetenskap ett akademiskt ämne vid

lärosätena i Borlänge, Kalmar, Karlstad, Södertörn och Östersund. Det finns för närvarande 30 olika universitets- och högskoleprogram på 13 orter, varav 7 program på magisternivå.

Beträffande *insatser för turism inom den regionala tillväxtpolitiken* gjorde Näringsdepartementet 2005 en sammanställning som visade att det inom de svenska mål 1- och mål 2-programmen genomfördes 581 stuktur-fondsprojekt som handlade om turistisk infrastruktur, marknadsföring, förberedelser för stora evenemang och samverkansprojekt för att t.ex. bevara natur och kulturarv med en direkt turistisk koppling. Den totala finansieringen i dessa projekt uppgick till drygt 4 miljarder kronor, varav EU:s finansiering svarade för 31 %, nationell offentlig finansiering för 45 % och privat medfinansiering för 24 %. I den europeiska regionala utvecklingsfonden (programperiod 2007–2013) har hittills drygt 170 miljoner kronor beviljats till turistprojekt. Inom området kultur, som förmodligen också omfattar en del turistprojekt, har drygt 41 miljoner kronor beviljats. Kompletterad med nationell finansiering blir den totala finansieringen ca 340 miljoner kronor för turism och ca 82 miljoner kronor för kultur.

Insatser för turism inom landsbygdspolitiken görs inom projektet Sverige – det nya matlandet, vilket har som syfte att skapa arbetstillfällen och tillväxt i hela Sverige. Kärnan i projektet bygger på satsningar på mat och livsmedelsproduktion i kombination med turism, där ett av fem fokusområden är matturism. Inom landsbygdsprogrammet kommer 160 miljoner kronor, varav 40 miljoner kronor under perioden 2010–2013, att satsas på kompetensutveckling för företagare för att stödja förädling, logistik, distribution och marknadsföring när det gäller småskalig livsmedelstillverkning och utveckling av företag inom mat och turism. Därutöver finns det 120 miljoner kronor som bl.a. ska bidra till en konkurrenskraftig livsmedelssektor, högre kvalitet på måltiden inom offentlig sektor och satsningar för att utveckla det kustnära fisket och vattenbruket. Regeringen genomför dessutom en satsning för att främja turistnäringen inom ramen för landsbygdsprogrammet. Totalt under programperioden 2007–2013 avsätts 700 miljoner kronor för att främja och utveckla turistnäringen på landsbygden. Under 2011 avsätts ca 250 miljoner kronor från både statsbudgeten och landsbygdsprogrammet för att förverkliga visionen om matlandet Sverige, där matturism är en viktig och prioriterad del.

När det gäller *insatser för turism inom transportpolitiken* fanns i den s.k. infrastrukturpropositionen hösten 2008 (prop. 2008/09:35) bl.a. skrivningar om cykelturism, där dåvarande Vägverket och Tillväxtverket pekades ut som nationella aktörer för att stimulera utvecklingen av cykelturismen. Tillväxtverket driver ett projekt för att utveckla cykelturism i Sverige. Trafikverket har också ett uppdrag kring detta och arbetet sker i samverkan mellan myndigheterna. Enligt den åtgärdsplan för infrastrukturen 2010–2021 som regeringen beslutade om våren 2010 kommer särskilda medel att avsättas till cykelturismleder. Under planperioden bedöms det finnas goda förutsättningar att åstadkomma ett flertal längre sammanhållande

leder för cykelturism i t.ex. Skåne, Blekinge, Halland, Västra Götaland, Södra Småland, Öland, Östergötland och Stockholms län. År 2010 ändrade regeringen beslutsordningen i ärenden om turistskytning, så att denna blev enklare och snabbare. Samtidigt infördes nya skyltar för handelsområde, gårdsbutik och hantverk. Ändringen skedde efter en översyn av arbetsätt, tillämpningsregler och information i ärenden om lokaliseringmärken och vägvisning.

Regeringen har tagit fram en *handlingsplan för kulturella och kreativa näringar*. Flera myndigheter inom näringspolitiken och kulturpolitiken har fått gemensamma uppdrag för att främja utvecklingen av små företag inom kulturella och kreativa områden men också uppdrag för att lyfta kultur och kreativitet som viktiga perspektiv för innovation och utveckling inom näringsliv och offentlig sektor. Totalt har 73 miljoner kronor avsatts under perioden 2010–2012 för att genomföra handlingsplanen.

Beträffande *Sverigefrämjande* kan noteras att Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) inrättades 1995. Nämnden är ett forum för dialog, samråd och samarbete kring ett effektivt och långsiktigt Sverigefrämjande och leds av Utrikesdepartementet. Övriga aktörer som ingår i samarbetet är Näringsdepartementet, Exportrådet, Svenska Institutet, Visit Sweden och Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden).

Slutligen redovisas några *nyckeltal om svensk turism 2009* (källa: Tillväxtverket och SCB):

- 251,7 miljarder kronor i total konsumtion, en ökning med 6,1 % från 2008 och med 67,8 % från 2000.
- Cirka 160 000 sysselsatta (årsverken), en ökning med 8 % från 2008 och med 29,2 % från 2000.
- 93,6 miljarder kronor i exportintäkter (utländsk konsumtion i Sverige), en ökning med 12,9 % från 2008 och med 130,3 % från 2000.
- 13,6 miljarder kronor i intäkter från mervärdesskatt från utländsk konsumtion i Sverige, en ökning med 15 % från 2008 och med 147,3 % från 2000.
- Av svenska hushålls totala konsumtion är 7,5 % turistkonsumtion i Sverige.
- Antalet gästnätter från utlandet ökade med 3 % mellan 2008 och 2009. De nordiska länderna stod för ökningen, medan övriga Europa och länder utanför Europa minskade några procent.
- Turismens andel av BNP är 3,1 %.

Mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster

Utredningen om sänkt mervärdesskattesats för vissa tjänster (särskild utredare: kammarrättsråd Fredrik Fries) har haft i uppdrag (dir. 2010:132) bl.a. att ta fram ett lagförslag om sänkning av mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster (exklusive alkohol) från 25 % till samma nivå som gäller för livsmedel (för närvarande 12 %). Utredaren skulle också

redovisa vilka effekter detta kan förväntas ha på den samhällsekonomiska effektiviteten, den varaktiga sysselsättningen och på företagande. Ett delbetänkande – Sänkt restaurang- och cateringmoms (SOU 2011:24) – har nyligen lagts fram. I 2011 års ekonomiska vårproposition (prop. 2010/11:100), som nyligen avlämnats, sägs att regeringens reformambition är att genomföra en sänkning av mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster. Regeringen planerar att lägga fram förslag om detta i budgetpropositionen för 2012.

Det kan noteras att skidliftar och hotell redan har lägre mervärdesskattesatser – 6 % respektive 12 %.

Internationella idrottsevenemang

I budgetpropositionen för 2011 sägs under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop. 2010/11:1 utg.omr. 17 s. 37) följande under rubriken Fler internationella idrottsevenemang till Sverige:

Sverige har under senare år bland annat tilldelats värdskapet för ishockey-VM för herrar 2013, handbolls-VM för herrar 2011 och skid-VM i nordiska grenar 2015. Den internationella konkurrensen när det gäller att bli värd för mästerskap har blivit allt hårdare varför regeringen sedan 2010 ställer resurser till Riksidrottsförbundets förfogande för ett nationellt kompetenscentrum för idrottsevenemang. I centrumet samlas kunskap om metoder och tillvägagångssätt för att få internationella idrottsevenemang till Sverige. Centrumet ska bistå idrottens organisationer främst inför och under en kandidatur för att få internationella evenemang till Sverige. Regeringen anser att den kunskap och erfarenhet som finns såväl inom idrotten som i andra organisationer, kommuner, myndigheter och företag bör användas för att skapa bättre förutsättningar för att framgångsrikt få fler internationella idrottsevenemang till Sverige.

EU:s turismstrategi

EU-kommissionen antog sommaren 2010 en strategi för europeisk turismpolitik med syfte att behålla Europa som det främsta resmålet i världen. Strategin formuleras kring följande fyra pelare, nämligen att

- öka den europeiska turistsektorns konkurrenskraft
- främja en hållbar utveckling av turistnäringen
- stärka Europas varumärke som hållbart och högkvalitativt resmål
- maximera nyttan för turistnäringen inom EU:s regelverk på alla de politikområden som är relevanta för näringen.

Utskottets ställningstagande

Turistnäringen är en framtidsnäring med stor potential som bidrar till att skapa tillväxt i Sverige, både i storstadsregionerna och på landsbygden. Det rika svenska natur- och kulturarvet i kombination med ett fördelaktigt företagsklimat ger goda förutsättningar, inte minst för små och medelstora företag, att etablera sig inom turistsektorn.

Som framgått av den nyss lämnade redovisningen har olika åtgärder för att främja turismen vidtagits. Utskottet noterar också att nivån på anslaget till turistfrämjande, som uppgår till 140 miljoner kronor för 2011, höjdes med 50 miljoner kronor 2010 för att ytterligare ta vara på Sveriges potential och attraktionskraft som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland.

Utskottet vill lyfta fram den verksamhet som Visit Sweden bedriver och som har som övergripande mål att bolaget ska bidra till att Sverige dels har en hög attraktionskraft utomlands som turistland, dels har en långsiktig konkurrenskraftig turistnäring som bidrar till hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i alla delar av landet. Som motprestation bidrar näringen med ungefär motsvarande belopp som staten bidrar med, och ambitionen från näringens sida är att öka sin andel. Visit Sweden och Svensk Turism AB avser att starta ett nytt bolag som ska driva tillväxt genom destinationsutveckling. Enligt utskottets mening är det helt avgörande för näringens utveckling att de statliga insatserna sker i nära samspel med näringen. Även Tillväxtverket arbetar med att främja turistnäringens frågor.

Insatser för att främja turistnäringen görs, som redovisats, också inom andra politikområden. Det gäller den regionala tillväxtpolitiken, landsbygdpolitiken och transportpolitiken. Det kan vidare noteras att i 2011 års ekonomiska vårproposition (prop. 2010/11:100), som nyligen avlämnats, sägs att regeringens reformambition är att genomföra en sänkning av mervärdesskatten på restaurang- och cateringtjänster. Regeringen planerar att lägga fram förslag om detta i budgetpropositionen för 2012. En sådan sänkning av mervärdesskatten kommer att vara positiv för turistnäringen.

När det gäller frågan om villkoren för anordnande av internationella evenemang, som tas upp i flera motioner, bör nämnas att regeringen sedan 2010 ställer resurser till Riksidrottsförbundets förfogande för ett nationellt kompetenscentrum för idrottsevenemang.

Med hänvisning till det anförda kan utskottet för närvarande inte se något behov av ett uttalande från riksdagen när det gäller turism. Samtliga motioner avstyrks därmed i aktuella delar.

Vissa övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 13 motioner avseende olika frågor – rymdfrågor, fordonsindustrin, skogsindustrin, livsmedelsindustrin, råvaror och kemikalier, branschprogram, tjänstesektorn och mjukvaruindustrin samt försvarsindustrin. Utskottet redovisar faktauppgifter, beredningsläge m.m. och hänvisar till dessa.

Jämför reservationerna 4 (SD) och 5 (MP) och särskilt yttrande (S, V).

Inledning

I detta avslutande avsnitt behandlas ett antal motioner om vissa övriga frågor. Det handlar om rymdfrågor, fordonsindustrin, skogsindustrin, livsmedelsindustrin, råvaror och kemikalier, branschprogram, tjänstesektorn och mjukvaruindustrin samt försvarsindustrin.

Rymdfrågor

Motionerna

Regeringen bör genom regleringsbrev säkerställa att projektet med klimatforsknings satelliten Steam ges hög prioritet, anför det i motion 2010/11: N390 (M). Svenska forskare och rymdföretag har utformat ett rymdforskningsprojekt, Steam, om vattenångans betydelse för klimatet, och i det används samma observationsteknik som i Odinsatelliten. Projektet, som enligt motionären kan ge viktiga bidrag till förbättrad noggrannhet hos klimatmodellerna och minskad osäkerhet i prognoser om temperaturökning, innehåller avancerad rymdteknik som bidrar till svenska rymdföretags kommersiella möjligheter. Steamprojektet bör genomföras i samarbete med andra länder, men Sverige bör, anser motionären, inta den ledande rollen.

Samme motionär som ligger bakom den nyssnämnda motionen begär i en annan motion, 2010/11:N392 (M), ett tillkännagivande om att bevara nyckelkompetens kring rymdsystem i statlig ägo. Sverige har, för sin storlek, en omfattande rymdverksamhet, dvs. forskning i och om rymden, rymdteknisk utveckling och en kommersiell rymdindustri, konstaterar motionären. Han påpekar att Sverige med statliga medel har byggt upp en kompetens för att genomföra rymdprojekt kring t.ex. klimat- och säkerhetsfrågor, främst inom det statligt ägda Svenska rymdaktiebolaget och särskilt bolagets rymdsystemdivision. Denna ställning hotas genom att Rymdbolaget planerar att sälja den nämnda verksamheten, anser motionären. Han hänvisar till att tänkbara köpare främst finns utomlands och menar att det därmed är osäkert om svensk förmåga på systemnivån för rymdsystem kommer att kunna bevaras. Staten bör – såsom ägare av Rymdbolaget och med hänvisning till att Rymdstyrelsen är en viktig beställare av rymdteknisk utveckling – ta ansvar för att den med statliga medel skapade rymdtekniska nyckelkompetensen bevaras i statlig ägo, vilket bör ske genom att den nämnda försäljningsprocessen avbryts, anför motionären.

I ytterligare en – tredje – motion från samme motionär, motion 2010/11: N392 (M), föreslås ett tillkännagivande om vidareutveckling av svensk satellitsystemkompetens. Forsknings satelliterna Viking (rymdfysik) och Odin (astronomi och klimatforskning), som sändes upp 1986 respektive 2001, och den nyligen uppsända tekniksatelliten Prisma är exempel på satellitsystemkompetens som Sverige har som resultat av 30 års satsningar på området, säger motionären. Han uppger att i den strategi för perioden 2011–2015 som Rymdstyrelsen presenterade i oktober 2010 finns inga planer på att vidareutveckla denna kompetens. I stället föreslås en satsning på rymd-

transporter (dvs. raketerna för uppsändning av satelliter), som är en mogen bransch med, enligt motionären, små utvecklingsmöjligheter. Han ser detta som en rasering av 30 års kompetensuppbyggnad och menar att i stället bör den teknikbas som projekt som Prisma symboliserar vidareutvecklas. Rymdstyrelsens nya strategi har inte tagits fram i samråd med företag och forskare inom rymdområdet, påstår motionären. Han anser att en oberoende granskning av strategin bör göras, t.ex. genom en offentlig utredning av rymdverksamhetens mål. En sådan utredning bör överväga konsekvenserna av att överge de satsningar på satellit teknik som gjorts under 30 år och granska de möjligheter som finns att vidareutveckla svensk rymdteknik inom satellitområdet.

I motion 2010/11:N210 (FP) begärs ett tillkännagivande om behovet av en nationell strategi för rymdturism. I ett samarbete mellan Luftfartsverket, Rymdbolaget, Icehotel AB och Progressum i Kiruna AB bildades nyligen det svenska samarbetet Spaceport Sweden i syfte att attrahera kommersiell bemannad rymdfart, uppger motionären. Hon menar att det behövs en nationell strategi för hur Sverige ska attrahera utländska direktinvesteringar för att säkerställa Sveriges framtida ledande position inom den spirande kommersiella rymdturismindustrin. Flera politikområden som forskning, infrastruktur, region, arbetsmarknad och turism behöver utvärderas, varefter en långsiktig strategi och resurssatsning bör tas fram, anför motionären.

Ett tillkännagivande om betydelsen av svensk rymdverksamhet föreslås i motion 2010/11:N317 (KD). Sverige har en förhållandevis omfattande rymdverksamhet, och svenska rymdföretag och rymdforskare har stor internationell respekt, säger motionären. Hon befarar att svensk rymdverksamhets ställning hotas om det inte sker en återknytning till de verktyg som gjort den möjlig, dvs. utvecklingsprojekt under svensk ledning som positionerar Sverige i Europa och världen, samt en stark samverkan mellan rymdforskning och rymdteknik. Synergi mellan forskning och teknik var en drivkraft bakom den svenska rymdsatsning som inleddes för 35 år sedan och har därefter visat på betydelsen av svensk rymdverksamhet, anför motionären och menar att denna princip för den offentliga satsningen på rymdverksamhet är viktig.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avsåg våren 2010, på förslag av ett enhälligt utskott (bet. 2009/10:NU25 s. 31), två motionsyrkanden likartade med ett par av de nu aktuella. Utskottet hänvisade bl.a. till forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2008/09:50), där det under det strategiska forskningsområdet teknisk forskning fanns ett särskilt avsnitt om rymdforskning (s. 86). Där gjorde regeringen bedömningen att anslaget för rymdforskning till Rymdstyrelsen borde öka med totalt 20 miljoner kronor fr.o.m. 2009. Svensk rymdforskning och rymdverksamhet är en strategisk tillgång för kunskaps-samhället, industrins konkurrenskraft och för att möta samhällets behov, inte minst när det gäller frågor om klimat och miljö, vilket motiverar stat-

ligt engagemang och höga ambitioner, framhölls det i propositionen. Svensk rymdforskning och rymdverksamhet bedrivs från flera utgångspunkter. För det första handlar det om att utveckla och tillvarata fördelarna med den avancerade rymdtekniken för att ge svenskt näringsliv goda förutsättningar att konkurrera internationellt, men också att utnyttja de fördelar som ett nordligt geografiskt läge innebär i rymdsammanhang. För det andra handlar det om att ge svenska forskare möjlighet att utnyttja rymdens särskilda förutsättningar. Ett genomgående inslag i rymdpolitiken innebär att Sverige tillsammans med andra länder i det europeiska samarbetet skapar och utvecklar möjligheter för Europa i rymden och att investeringarna som görs i rymdforskning kommer till nytta för Europas medborgare. Enligt regeringens bedömning borde svensk rymdverksamhet och rymdforskning även i fortsättningen till stora delar bedrivas med nämnda utgångspunkter men vissa frågor inom rymdområdet borde uppmärksammas.

En ny forsknings- och innovationsproposition kommer att lämnas under innevarande mandatperiod, preliminärt i slutet av 2012.

I fråga om satelliten Steam, som tas upp i en motion, kan noteras att de svenska forskare som låg bakom Odinsatelliten har planerat en efterföljare, Steam, som avses använda samma instrumentteknik för att ge en typ av data om atmosfären som för närvarande saknas. Steamkonceptet ska kunna tillhandahålla data om vattenånga, ozon, kolmonoxid, aerosoler och moln med hög upplösning. Satsningar på och prioriteringar av enskilda projekt är i första hand en fråga för Rymdstyrelsen. Myndighetens prioriteringar av enskilda projekt görs med utgångspunkt i regeringens instruktion för Rymdstyrelsen och det årliga regleringsbrevet, men regeringen pekar inte ut vilka enskilda projekt som Rymdstyrelsen ska prioritera.

När det gäller frågan om försäljning av Rymdbolagets rymdssystemdivision ligger den inom bolagets och dess styrelses ansvarsområde och är inte en fråga för regeringen.

I den strategi för 2011–2015 som Rymdstyrelsen tagit fram identifieras tre möjliga fokusområden, nämligen verksamheten i rymden, industrins konkurrenskraft genom rymdverksamhet och tillträde till rymden. För att på bästa sätt bidra till en rymdverksamhet som utvecklas måste Rymdstyrelsen ha en strategi som fungerar med nuvarande anslagsnivåer, sägs det. Rymdstyrelsen måste göra prioriteringar och därpå kommer det att följa neddragningar inom vissa områden för att frigöra medel för att kunna utveckla svensk rymdverksamhet. Det är myndighetens bedömning att de största möjligheterna för såväl forskare och andra användare som för svensk industri skapas genom att Rymdstyrelsen fokuserar insatserna på verksamhet i rymden och tillträdet till rymden. Fokus på området verksamhet i rymden innebär satsning på metodutveckling för forskning i och om rymden samt forskning om jorden, dvs. verksamhet där möjligheten att använda infrastrukturen står i centrum. Ansträngningarna kommer i första hand att läggas på att svenska forskare och myndigheter ska få kontinuer-

lig tillgång till efterfrågade data genom internationella projekt. Fokus på området tillträdet till rymden innebär satsning på sådan teknikutveckling som bidrar dels till ett europeiskt tillträde till rymden, dels till att Esrange utvecklas som forskningsfacilitet för rymdverksamhet. Rymdstyrelsens nästa steg i arbetet blir att ytterligare precisera på vilka grunder myndigheten kommer att prioritera användningen av sina anslag. Det arbetet kommer att ske i nära dialog med intressenterna.

Fordonsindustrin

Motionen

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att pröva möjligheterna att förbättra förutsättningarna för fordonsindustrins underleverantörer att överleva och utvecklas, anför det i motion 2010/11:N225 (S). Riksdagen beslutade i december 2008, på förslag av regeringen, om ett stödpaket för fordonsindustrin (prop. 2008/09:95, bet. 2008/09:FiU19, yttr. 2008/09:NU6y) på 28 miljarder kronor, erinrar motionären om. Hon beskriver situationen för underleverantörerna till fordonsindustrin som att tusentals personer har mist jobben, underleverantörer har gått i konkurs, några företag har flyttat utomlands och andra har lagts ned. Ett skäl för denna utveckling är, enligt motionären, att regelsystemet för stöd genom stödpaketet inte var utformat för underleverantörer.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagens beslut i december 2008 innebar att regeringen bemyndigades dels att i aktiebolagsform bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet inom fordonsklustret samt vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bilda aktiebolag, dels ge bolagen kapitaltillskott med högst 3 miljarder kronor. Vidare bemyndigade riksdagen regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att under 2008 och 2009 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken (EIB) för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 miljarder kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglande avgifter under normalt marknadsläge. Dessutom bemyndigades regeringen att i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer om statligt stöd under 2008 och 2009 ge undsättningslån mot fullgoda säkerheter på upp till 5 miljarder kronor till företag inom fordonsklustret som befinner sig i ekonomiska svårigheter. Riksdagen beslutade vidare om ett tillkännagivande om att regeringen under våren 2009 borde lämna en redovisning till riksdagen av den närmare utformningen av de åtgärder som föreslogs i propositionen. Regeringen lämnade i juni 2009 en skrivelse med en redovisning (skr. 2008/09:221), vilken behandlades av utskottet hösten 2009 i anslagsbetänkande 2009/10:NU1.

Det statligt ägda bolaget för forskning och utveckling – Fouriertransform AB – bildades formellt före årsskiftet 2008/09. Den 19 december 2008 beslutade regeringen att i enlighet med riksdagens bemyndigande ge bolaget ett kapitaltillskott med 3 miljarder kronor. Enligt bolagsordningen (3 §) ska syftet med Fouriertransforms verksamhet vara att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet inom fordonsklustret samt att bedriva därmed förenlig verksamhet. Fouriertransform har investerat i tio bolag – Powercell AB, Norstel AB, Nova Cast AB, Flex-Prop AB, Eff Power AB, Alelion AB, El-Forest AB, Max Truck AB, Applied Nano Surfaces AB och Vicura AB. Totalt har 311 miljoner kronor investerats, och de investerade beloppen varierar mellan 7 miljoner kronor (Max Truck) och 110 miljoner kronor (Norstel). Fouriertransform arbetar för närvarande med ett sextiotal förfrågningar och målsättningen är en investeringstakt på ett till två projekt per månad, när företaget har full verksamhet.

När det gäller kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken (EIB) har dessa förlängts för 2010 och 2011 genom bemyndiganden av riksdagen i december 2009 respektive december 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 24, bet. 2009/10:NU1 respektive prop. 2010/11:1 utg.omr. 24, bet. 2010/11:NU1). I budgetpropositionen för 2011 sägs att den globala klimatutmaningen ställer stora krav på en omvandling och förnyelse av hela samhället inklusive transportsektorn. För att säkerställa att det svenska fordonsklustret utvecklar och upprätthåller en konkurrenssituation som gör att det är världsledande, särskilt inom områdena klimat och säkerhet, krävs åtgärder. Dessa ska genomföras i linje med de insatser och förslag som presenterats i EU-kommissionens meddelande En ekonomisk återhämtningsplan för Europa (KOM(2008) 800), den s.k. Barrosoplanen. Möjligheten för staten att ställa ut kreditgarantier till företag i fordonsklustret bör behållas så länge kommissionens temporära riktlinjer för statligt stöd gäller, sades det i budgetpropositionen.

Undsättningslånen förlängdes till att gälla för 2010 genom riksdagens beslut i december 2009 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 24, bet. 2009/10:NU1). Regeringen föreslog ingen ytterligare förlängning i budgetpropositionen för 2011.

Underleverantörerna till fordonsindustrin har, enligt uppgift från Näringsdepartementet, inte utnyttjat undsättningslånen. I stället har underleverantörerna använt sig av de utökade lånemöjligheter som Almi fick tillgång till hösten 2008 (prop. 2008/09:73, bet. 2008/09:FiU17, yttr. 2008/09:NU4y). Almi fick genom riksdagsbeslutet ett kapitaltillskott på 2 miljarder kronor. Cirka 300 små och medelstora leverantörsföretag har fått lån på sammanlagt ca 500 miljoner kronor, enligt Näringsdepartementet. Bedömningen från departementet är att underleverantörerna hanterade krisen relativt bra;

endast ett tiotal företag av totalt ca 1 000 gick i konkurs. Det underleverantörerna i dagsläget bedöms kunna ha problem med rör snarare kreditterna hos biltillverkarna än kapitaltillgången.

Det kan också nämnas att i regleringsbrevet för Tillväxtverket för 2011 anges att från en anslagspost (8) under anslaget Näringslivsutveckling (1:5) ska 15 miljoner kronor avsättas för att förstärka utvecklingsprogrammet för leverantörsföretag inom fordonsindustrin. Vidare stadgas att medel från en annan anslagspost (10) ska användas till forskning, utveckling och demonstration avseende miljövänlig fordonsteknik. Från anslagsposten ska 20 miljoner kronor avsättas till det projekt som utvecklar elbilsteknik på Innovatum teknikpark i Trollhättan.

Skogsindustrin

Motionerna

I motion 2010/11:N362 (S), med rubriken Regional utveckling av Kalmar län, begärs ett tillkännagivande om satsningar på träindustrin. I Småland finns ca 80 % av den totala sysselsättningen inom träindustrin, säger motionärerna. Det handlar främst om företag som sågverk, husfabriker, möbel- och finsnickeri, hyvlerier och golvtillverkare. Lågkonjunkturen har drabbat branschen hårt, och det behövs satsningar för att stimulera träindustrin, anför motionärerna.

Det behövs ett nytt branschprogram inom träförädlingen, anför det i motion 2010/11:N399 (S). Skogsindustrin har en stor utvecklingspotential och är en framtidsbransch, men det krävs politisk vilja och handling för att utveckla branschen och åstadkomma fler jobb inom träförädlingen, anser motionärerna. De erinrar om att den tidigare socialdemokratiska regeringen införde en nationell träbyggnadsstrategi, med en kommitté som bestod av representanter för producenter, beställare, projektörer och forskningsråd. Strategin var, enligt motionärerna, framgångsrik, men de anser att den nuvarande regeringens ambitionsnivå verkar låg vad gäller utvecklingen för träförädlingen. Det saknas satsningar på innovationer och nya entreprenörer inom branschen, menar motionärerna och förespråkar en mer offensiv politik för att ta till vara skogens potential.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen har under de två senaste riksmötena 2008/09 och 2009/10, på förslag av ett enhälligt utskott, avslagit motionsyrkanden liknande de här aktuella (bet. 2008/09:NU16 och bet. 2009/10:NU25). Utskottet hänvisade i sina avstyrkanden av motionerna till faktauppgifter som kortfattat upprepas i det följande.

I det förstnämnda betänkandet hänvisades till ett betänkande under riksmötet 2007/08 (bet. 2007/08:NU8), där det redovisades att Vinnova, Skogsindustrierna och Trä- och möbelindustriförbundet i april 2007 hade tecknat avtal om ett branschforskningsprogram för skogs- och träindustrin. Program-

met avser perioden 2006–2012 och finansieras gemensamt av staten och näringslivet. Det övergripande målet är att bidra till hållbar tillväxt, stärka den svenska skogs- och träindustrins internationella konkurrenskraft och bidra till ett framgångsrikt svenskt engagemang inom det europeiska forskningssamarbetet. Programmet fokuserar bl.a. på vidareförädling av trä. I betänkandet noterades också det arbete som bedrevs inom ramen för kommittén Nationella träbyggnadsstrategin.

Nationella träbyggnadsstrategin lämnade sin slutrapport i december 2008. I sammanfattningen i rapporten sägs att målet med träbyggnadsstrategin är att trä ska bli ett självklart alternativ i allt byggande och att andelen flervåningsbostadshus som byggs med trä om 10–15 år ska vara 30 %. Bland åtgärderna i träbyggnadsstrategin fanns uppgiften att verka för tillkomsten av fler demonstrationsprojekt och att utbilda yrkesverkssamma i modernt träbyggande. Cirka 5 000 personer har deltagit i fortbildnings- och informationsaktiviteter inom ramen för hela strategiarbetet.

Resultaten från Nationella träbyggnadsstrategins arbete hanteras vidare av den delegation för hållbara städer, under ordförandeskap av Peter Örn, som regeringen tillsatte i september 2008 genom miljöminister Andreas Carlgren. Satsningen på hållbara städer har gjorts för att stimulera stadsbyggnadsprojekt som bidrar till förbättrad miljö och minskad klimatpåverkan och samtidigt underlättar svensk miljöteknikexport. Satsningen ska bidra till att skapa nya ”skyltfönster” för klimatvänligt byggande med miljöteknik och avancerad planering. I uppdraget till delegationen sägs att erfarenheterna från Nationella träbyggnadsstrategin, som under flera år verkat för ökad konkurrens och klimateffektiva alternativ i byggandet, bör tas till vara. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2012.

Regeringen gav i augusti 2009 Länsstyrelsen i Västerbottens län i uppdrag att bidra med 5,5 miljoner kronor, dock högst 15 % av den offentliga finansieringen, till projektet Trästad 2012. Projektet, som är treårigt, syftar till att sprida kunskap om ett modernt industriellt och klimatanpassat träbyggande i Sverige. Projektet utgår från det arbete som har bedrivits inom ramen för den avslutade nationella träbyggnadsstrategin. De beviljade medlen ska bidra till att projektet kan bedrivas i alla delar av landet. De ska även bidra till att organisera och samordna insatser för en fortsatt kunskapsuppbbyggnad och erfarenhetsspridning inom träbyggnadsområdet.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet står sig de redovisade uppgifterna fortfarande.

Livsmedelsindustrin

Motionen

För att stärka konkurrenskraften och ytterligare utveckla livsmedelsindustrin bör regeringen ta fram ett branschprogram, som bl.a. ska inriktas på forskning, utbildning och infrastruktur, anfördes det i motion 2010/11:N341 (S). I Skaraborg har jordbruket och livsmedelsindustrin en framträdande

roll, och utvecklingen pekar på behovet av att ta ett helhetsgrepp om Skaraborg och Västra Götaland som Sveriges främsta matlän och kornbod, anser motionärerna. Staten, kommuner och landsting, industrin, fackliga organisationer, universitet och högskolor är några av de aktörer som, enligt motionärerna, bör ingå i programarbetet.

Vissa kompletterande uppgifter

Våren 2009 och våren 2010 behandlade utskottet – och avstyrkte enhälligt – en motion om livsmedelsindustrin liknande den som här är aktuell (bet. 2008/09:NU16 och bet. 2009/10:NU25). Utskottet hänvisade i sina avstyrvandanden av motionerna till olika faktauppgifter. Dessa redovisas kortfattat i det följande, med uppdaterad information från Landsbyggsdepartementet.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Vinnova har getts i uppdrag att tillsammans med näringslivet ta fram ett tvärvetenskapligt forskningsprogram för livsmedelsområdet (baserat på EU:s teknikplattform Food for Life inom sjunde ramprogrammet). Programmet, som är ett samarbete mellan Formas, Vinnova, Livsmedelsföretagen, Stiftelsen Lantbruksforskning och Svensk Dagligvaruhandel, omfattar 200 miljoner kronor under fem år (med lika delar från staten och näringslivet). Programmet planeras pågå under 2010–2014 och riktar sig till universitet, högskolor, institut, myndigheter, företag, handel och andra aktörer med kompetens och intresse för utveckling inom livsmedelsbranschen.

Dåvarande jordbruksminister Eskil Erlandsson lanserade sommaren 2008 visionen Sverige – det nya matlandet, som handlar om att skapa fler jobb och tillväxt genom framför allt mat- och livsmedelsproduktion i kombination med turism. Visionen har följande fem fokusområden: måltiden inom offentlig sektor, primärproduktion, förädlad mat, matturism och restaurang. I juli 2009 presenterades en handlingsplan för visionen, vilken uppdaterades i juli 2010. Visionen bygger på att de goda förutsättningar som finns över hela landet för att producera råvaror av hög kvalitet och ytterligare utveckla livsmedelsförädlingen ska tas till vara. Visionen är ett långsiktigt arbete som berör alla nivåer i samhället och bidrar till samverkan mellan aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Det finns mål kopplade till varje fokusområde, bl.a. ska livsmedelsexporten fördubblas till 2020 och lönsamheten bland livsmedelsföretagen öka när det gäller fokusområdet förädlad mat. I budgetpropositionen för 2011 avsattes 80 miljoner kronor per år i fyra år på arbetet med visionen Sverige – det nya matlandet (prop. 2010/11:1 utg.omr. 23, bet. 2010/11:MU2). Det finns för närvarande insatser inom bl.a. landsbygdsprogrammet, livsmedelsstrategin och regelförenklingsarbetet för att stödja visionen. Sammanlagt avsätts ca 230 miljoner kronor på arbetet med Sverige – det nya matlandet ur statsbudgeten och landsbygdsprogrammet under 2011. Det finns också ett forum för dialog med branschen som inrättades 2008 – Livsmedelssektorns strategigrupp. Hösten 2009 gav regeringen Visit Sweden AB, Export-

rådet och Jordbruksverket i uppdrag att under fem år skapa en kommunikationsplattform och en kommunikationsstrategi för Sverige – det nya matlandet, med en budget på 37 miljoner kronor under fem år. För närvarande pågår och planeras, enligt uppgift från Landsbygdsdepartementet, ett stort antal aktiviteter för att framhäva de svenska mervärdena i mat- och livsmedelsproduktionen både nationellt och internationellt.

Råvaror och kemikalier

Motionen

Det bör inrättas ett program för forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering av ny teknik för resurssnål och giftfri produktion, motsvarande nuvarande program inom klimat- och energiområdet, anför det i partimotion 2010/11: MJ449 (MP). Sverige har en ganska etablerad politik för en mer hållbar energiförsörjning genom förnybar energiproduktion och energieffektivitet, säger motionärerna. När det gäller råvaror och kemikalier är politiken mindre utvecklad, men det finns vissa ansatser. Det saknas dock en mer samlad och strukturerad satsning, menar motionärerna. De anser att klimat- och energirelaterade åtgärder behöver kompletteras med kemi- och råvarurelaterade åtgärder. De närmare formerna för och omfattningen av sådana åtgärder behöver, enligt motionärerna, utredas närmare. Utredningen bör ges i uppdrag att föreslå åtgärder på både utbudssidan, t.ex. motsvarigheter till energiforskningsprogrammet, energieffektiviseringsprogrammet och certifikatssystemet, och efterfrågesidan, t.ex. motsvarigheter till klimatinvesteringsprogrammet, offentlig upphandling och klimat- och energiskatter. Utredningen bör också överväga om det kan vara ändamålsenligt att rikta insatser mot vissa sektorer där Sverige har särskilt goda förutsättningar att bli ledande, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

När det gäller kemikalier kan nämnas att i budgetpropositionen för 2011 redovisas regeringens kemikaliepolitik under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Där sägs (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20 s. 48) att denna politik vilar på tre ben – den ska verka för ökad kunskap om kemikaliers hälso- och miljörisker, för ökad information om förekomsten av farliga ämnen i varor samt arbeta för att farliga ämnen successivt fasas ut och ersätts med alternativa ämnen eller metoder. Regeringen vill öka kunskapen om egenskaper hos kemiska ämnen och särskilt deras kombinationseffekter, dvs. hur människor och miljö påverkas av den samlade exponeringen för flera olika ämnen med liknande effekter. En svensk handlingsplan för att identifiera, begränsa och fasa ut farliga kemikalier ska utarbetas. Regeringen avser att inom Nordiska ministerrådet utveckla metoder för utvärdering av riskerna, utarbeta förslag till stärkt lagstiftning samt identifiera lämpliga styrmedel i väntan på att EU-lagstiftningen ses över. Regeringen ämnar vidare ge Kemikalieinspektionen i uppdrag att, i dialog

med andra myndigheter, näringslivet samt konsument- och miljöorganisationer, få till stånd åtaganden som minskar exponeringen för bl.a. hormonstörande ämnen i olika varor. För att förbättra informationen om kemikalier i varor planerar regeringen att ge Kemikalieinspektionen i uppdrag att ta fram ett förslag till handlingsplan för att stärka kraven på information om kemikalier i varor i relevant EU-lagstiftning och i internationella organ. Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag om att 25 miljoner kronor per år ska tillföras anslaget till Kemikalieinspektionen under 2011–2014 för en handlingsplan för kemikalier (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20, bet. 2010/11:MU1). Sverige ska vara drivande för en mer effektiv kemikaliepolitik i EU. Den svenska handlingsplanen ska rymma förslag för att identifiera, begränsa och fasa ut farliga kemikalier.

I fråga om mineralråvaror kan noteras att Sveriges geologiska undersökning (SGU), på uppdrag av regeringen, nyligen i en rapport redovisat förslag till hur arbetet med en svensk mineralstrategi bör läggas upp. Rapporten kommer nu att beredas inom Näringsdepartementet.

Branschprogram, tjänstesektorn och mjukvaruindustri

Motionerna

I motion 2010/11:N428 (S) begärs två tillkännagivanden: om behovet av att utveckla nationella strategiska program för utveckling inom olika branscher i samverkan mellan företrädare för arbetstagarer, näringsliv och samhälle samt om behovet av insatser till stöd för forsknings- och utvecklingsarbete inom tjänstesektorn. En fortsättning av fordonsforskningsprogrammen framstår i ljuset av industrikrisen som nödvändig, anför motionärerna. De anser att motsvarande gäller för de nationella strategiska program för utvecklingen inom olika branscher som den tidigare, socialdemokratiska, regeringen tog initiativ till. Utöver fordonsindustrin lyftes då fem andra s.k. nyckelbranscher fram, nämligen metallurgi, skogs- och träindustrierna, läkemedels- och bioteknikindustrierna, IT- och telekommunikationsindustrin samt rymd- och flygindustrierna. Det finns anledning att återaktualisera den här formen av samverkanslösningar inom strategiskt viktiga utvecklingsområden, menar motionärerna. För Västsveriges del är det dessutom viktigt att utarbeta ett liknande branschprogram för livsmedelssektorn, anför motionärerna. Västra Götalandsregionen kan också genom sin kompetens och storlek inom vårdsektorn bidra till utveckling, tillväxt och nya arbetstillfällen inom det medicintekniska området. På motsvarande sätt som gäller för varuproduktionen spelar forsknings- och utvecklingsarbetet en växande roll för tjänstesektorn, säger motionärerna vidare. De anser därför att det bör formuleras ett uppdrag att pröva samarbetsformer med högskolor och klargöra inriktning och omfattning av den framtida tjänsteforskningen. Det behövs insatser inom många områden, t.ex. kompetensförsörjning, kapitaltillgång, kommunikationer, marknadsföring och stöd till innovationer och FoU-insatser.

Ett tillkännagivande om mjukvara som tillväxtmotor för svensk industri föreslås i motion 2010/11:N310 (M). Utvecklingen av mjukvara är en stark tillväxtfaktor i den globala konkurrensen, och en stor del av svensk export är beroende av mjukvara, påpekar motionären. Mjukvara har betydelse för flera sektorer, såsom medicin, fordon, telekommunikation, försvar, finanssektor, industriautomation etc. Här finns en stor potential för export, innovation, nya företag och fler jobb, anser motionären. Hon menar att det behövs en stimulans till ökat samarbete och utbyte av idéer inom mjukvaruindustrin. Därför bör forskning och utveckling uppmuntras, och det bör ske en översyn av hur samarbete kan främjas inom mjukvaruindustrin, anför motionären.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög våren 2009, på förslag av ett enhälligt utskott, en motion om en tjänsteforskningsstrategi (bet. 2008/09:NU16). Utskottet redovisade att det i forsknings- och innovationspropositionen fanns – under det strategiska forskningsområdet teknisk forskning – ett särskilt avsnitt om forskningsbaserade tjänsteinnovationer (prop. 2008/09:50 s. 140). Där sades bl.a. att behovsmotiverad tjänsteforskning som utgår från tjänstesamhällets förutsättningar och egenskaper behöver utvecklas. En viktig uppgift är att ta fram begrepp, data och metoder som är anpassade till tjänsteföretagens logik och som förbättrar möjligheten att mäta tjänstesektorns storlek och utveckling. Forskning kring internationalisering av tjänster och tjänsteinnovation med fokus på användarens eller kundens roll är angelägen, eftersom värdet av en tjänst realiserar först när en tjänst konsumeras, sades det i propositionen.

På regeringens webbplats lämnas information om att regeringen har inlett ett arbete för att förbättra förutsättningarna för innovationer inom tjänsteområdet. I ett första steg har en strategi för tjänsteinnovationer formulerats, och nästa steg är att omsätta strategin i konkreta åtgärder. Med nya tekniska lösningar och ökad globalisering följer ökade möjligheter att exportera innovativa tjänster och lösningar – t.ex. mobilkommunikation, möbler i platta paket, vårdlösningar, strömmande musik över nätet eller kyliga hotellupplevelser – som gör att nya och befintliga företag med svenskt ursprung kan växa på den globala arenan, sägs det. Genom att individer, företag och organisationer har goda förutsättningar att vara innovativa är det möjligt att öka tillväxten och samtidigt möta framtidens utmaningar – klimatet, jämställdheten och en alltmer åldrande befolkning.

Som tidigare nämnts har regeringen tagit fram en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar. Flera myndigheter inom näringspolitiken och kulturpolitiken har fått gemensamma uppdrag för att dels främja utvecklingen av små företag inom kulturella och kreativa områden, dels lyfta kultur och kreativitet som viktiga perspektiv för innovation och utveckling inom näringsliv och offentlig sektor. Totalt har 73 miljoner kronor avsatts under perioden 2010–2012 för att handlingsplanen ska kunna genomföras.

De nationella strategiska program för utvecklingen inom olika branscher som den tidigare, socialdemokratiska, regeringen tog initiativ till och som omnämns i motion 2010/11:N428 (S) har sin bakgrund i ett riksdagsbeslut hösten 2005. Då beslutade riksdagen, på förslag i budgetpropositionen för 2006, om utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft, med en planerad kostnad på 1 miljard kronor under femårsperioden 2006–2010, under förutsättning att näringslivet investerar minst lika mycket (prop. 2005/06:1 utg.omr. 24, bet. 2005/06:NU1). Branschprogrammen innehöll bl.a. forsknings-, utbildnings- och infrastrukturinsatser som tagits fram i samarbete mellan stat, näringsliv och fackliga organisationer för att stärka Sveriges konkurrenskraft i de aktuella branscherna (fordonsindustrin, läkemedels- och bioteknikindustrierna, metallurgin, flyg- och rymdindustrierna, IT- och telekommunikationsindustrin samt skogs- och träindustrierna).

Försvarsindustrin

Motionen

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att inrätta ett branschprogram för svensk försvarsindustri, anförs det i motion 2010/11: N267 (S). Den position som svensk försvarsindustri nått beror på kombinationen av försvars-, närings- och forskningspolitiska intressen, anser motionärerna. Försvarsindustrin har fått en stark regionalpolitisk betydelse, med Linköping, Örnsköldsvik, Karlskrona och Karlskoga som några viktiga knutpunkter. Omfattningen av svensk försvarsindustri gör att behovet av en långsiktig och samlad strategi framstår som nödvändig, menar motionärerna. De befarar att försvarsindustrin kommer att successivt försvagas utan en strategi från statsmakterna. För att vända denna utveckling bör näringen och statsmakterna inleda ett arbete tillsammans med bl.a. de fackliga organisationerna för att inrätta ett långsiktigt branschprogram, med syfte att utveckla den svenska försvarsindustrin och dess kompetens med bäring även på den civila sektorn, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Försvarsminister Sten Tolgfors besvarade i februari 2010 en interpellation (ip. 2009/10:205) om en strategi för svensk försvarsindustri av Peter Hultqvist (S). Interpellanten hade frågat näringsminister Maud Olofsson vilka initiativ hon avsåg att ta för att tydliggöra en strategi för försvarsindustrin som näringsgren och dess betydelse inte bara för försvarets behov utan också dess närings-, forsknings- och regionalpolitiska roll. Eftersom frågan rörde försvarsindustrin överlämnades interpellationen till försvarsministern.

I sitt svar sade försvarsministern att regeringen verkställer de principer för försvarets materielförsörjning som lades fast redan under den tidigare regeringen 2004 men som inte har genomförts till fullo. De principer som framgår av den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2008/09: 140, bet. 2008/09:FöU10) utgör inriktningen i de försvarsmaterielrelaterade

frågorna. I propositionen behandlas principerna för ett mer användbart försvar, inklusive frågor som rör materielförsörjningen och principerna för anskaffning och upphandling. Propositionens materielavsnitt behandlar även andra frågor med koppling till materielförsörjningen, bl.a. när det gäller marknads- och industrifrågor, internationella samarbeten och exportfrågor. Materielanskaffningen ska alltid utgå från Försvarsmaktens operativa behov. Insatsorganisationen ska förses med ändamålsenlig, beprövad och tillförlitlig materiel av god kvalitet och mängd i förhållande till ställda krav och behov. Regeringen återkommer löpande i försvarsmaterielfrågor, sade försvarsministern.

Försvarsmaterielmarknaden är inte en marknad som andra, påpekade försvarsministern vidare. Den europeiska marknaden är uppdelad på 27 delmarknader. Förenta staterna har en hemmamarknad för industrin, som dessutom är världens största. Därför drev regeringen under Sveriges ordförandeskap i EU – och fick acceptans för – bl.a. frågan om konkurrens på lika villkor (level playing field). Dessutom framhöll statsrådet att under 2010 skulle en exportstödsmyndighet inrättas för att bättre och på ett samordnat sätt stödja exporten inom försvarssektorn. Genom en ny myndighet blir processerna också öppnare och mer transparenta, med tydligare roller och klarare ansvarsfördelning, sade försvarsministern.

Försvarsexportmyndigheten inrättades den 1 augusti 2010. Myndigheten har, enligt sin instruktion (2010:654), i uppgift att bedriva exportrelaterad verksamhet inom försvarssektorn genom att genomföra allmänt exportfrämjande åtgärder för internationella marknader och organiserade aktiviteter vid särskilda exportsatsningar. Enligt regleringsbrevet ska myndigheten under 2011 utveckla en metod för att bättre tillvarata små och medelstora företags exportpotential där denna är till fördel för Sveriges försvars- och säkerhetspolitik. På myndighetens webbplats beskrivs verksamheten som att den ska främja export av såväl stora och komplexa materielssystem som mindre system och delkomponenter där det är av försvars- och säkerhetspolitiskt intresse. Det innebär ett stöd till både större försvarsindustriföretag och små och medelstora företag, utifrån ett regionalt perspektiv. Myndigheten ska också främja export av militär teknik för civila tillämpningar och säkerhetstekniker samt företräda svenska staten vid förhandlingar och avtal mellan länder. Verksamheten bedrivs inom ramen för den statliga exportkontrollen.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först vissa rymdfrågor, därefter ett motionsförslag om inrättande av ett program som rör råvaror och kemikalier och slutligen frågor rörande vissa näringsgrenar som är aktuella i detta avsnitt.

Rymdfrågor

Rymdverksamhet är betydelsefull för utveckling av tjänster inom olika områden, bl.a. jordobservation, navigation och telekommunikation. Rymdverksamheten har också betydelse när det gäller utveckling av teknik med bredare användningsområden. Det svenska deltagandet i det europeiska rymdsamarbetet är en förutsättning för att utveckla och stärka Sveriges rymdindustri. Det är angeläget med en statlig finansiering av nationella projekt. Detta bidrar till att upprätthålla och stärka konkurrenskraften för svenska företag som är verksamma på området. Små företag med inriktning mot rymd har startats i Sverige och visar tillväxt. Svensk rymdverksamhet innehåller en hög grad av innovation och förnyelse. Rymdverksamheten har också stor betydelse för miljö- och klimatforskningen.

Utskottet har alltså en positiv syn på svensk rymdverksamhet. Staten stöder verksamheten via Rymdstyrelsen och Rymdbolaget. Detta sker när det gäller myndigheten Rymdstyrelsen genom instruktion och regleringsbrev. Däremot är det inte en fråga för vare sig riksdagen eller regeringen att peka ut vilka enskilda projekt som myndigheten ska prioritera. Satsningar på och prioriteringar av enskilda projekt är i stället en fråga för Rymdstyrelsen. Riksdagen bör alltså inte genom tillkännagivanden till regeringen, vilket föreslås i motionerna 2010/11:N390 (M) och 2010/11:N393 (M), göra uttalanden om hur Rymdstyrelsen ska prioritera i sin verksamhet. Motsvarande resonemang om riksdagens och regeringens inblandning i beslut i direkta verksamhetsfrågor gäller också – och i än högre grad – för beslut som det är Rymdbolagets uppgift att fatta. Riksdagen bör således inte, som förordas i motion 2010/11:N392 (M), agera när det gäller en eventuell försäljning av Rymdbolagets rymdsystemdivision.

Riksdagen bör alltså avslå de tre nämnda motionerna, liksom de övriga två aktuella motionerna 2010/11:N210 (FP) och 2010/11:N317 (KD).

Råvaror och kemikalier

I motion 2010/11:MJ449 (MP), som i övrigt innehåller yrkanden om kemikaliepolitik, finns ett förslag om att det ska inrättas ett program för forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering av ny teknik för resurssnål och giftfri produktion, motsvarande nuvarande program inom klimat- och energiområdet. Kemikaliepolitik tillhör utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, vilket ingår i miljö- och jordbruksutskottets ansvarsområde. Som redovisats i det föregående har Kemikalieinspektionen getts i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att identifiera, begränsa och fasa ut farliga kemikalier. När det gäller mineralråvaror kan noteras att Sveriges geologiska undersökning (SGU), som nämnts, nyligen till Näringsdepartementet har avrapporterat ett uppdrag att lämna förslag om hur arbetet med en svensk mineralstrategi bör läggas upp.

Utskottet ser inte skäl för riksdagen att agera i den fråga som tagits upp i den nämnda motionen och avstyrker därmed motionen i berörd del.

Frågor rörande vissa näringsgrenar

Övriga frågor som aktualiserats i olika motioner och som behandlas här i ett sammanhang rör fordonsindustrin, skogsindustrin, livsmedelsindustrin, tjänstesektorn och mjukvaruindustrin samt försvarsindustrin. En del av dessa motioner är likartade med sådana som utskottet tidigare har behandlat. I det föregående har faktauppgifter redovisats avseende de områden som tas upp i motionerna. Utskottet avstyrker med detta de aktuella motionerna i berörda delar.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Övergripande om företagsfrämjande insatser, punkt 1 (SD) av Lars Isovaara (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:N268 och avslår motionerna 2010/11:C311 yrkande 7, 2010/11:T332 yrkande 4, 2010/11:N202, 2010/11:N212, 2010/11:N213, 2010/11:N217, 2010/11:N224, 2010/11:N230, 2010/11:N246, 2010/11:N248, 2010/11:N271 i denna del, 2010/11:N311, 2010/11:N325, 2010/11:N332 yrkande 1, 2010/11:N333 yrkande 4, 2010/11:N339, 2010/11:N340, 2010/11:N344, 2010/11:N345, 2010/11:N350, 2010/11:N353 yrkandena 1–4, 2010/11:N359, 2010/11:N364, 2010/11:N370, 2010/11:N380, 2010/11:N387, 2010/11:N405 yrkande 1, 2010/11:N417, 2010/11:N432, 2010/11:N433 och 2010/11:N435.

Ställningstagande

Utformningen av den politik som regeringen bedriver när det gäller företagsfrämjande insatser är enligt min mening i huvudsak ändamålsenlig.

Riksdagen ställde sig våren 2010, som tidigare redovisats, bakom vad regeringen förordade om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling (prop. 2009/10:148, bet. 2009/10:NU25). Syftet med riktlinjerna är att öka effektiviteten i systemet för företagsfrämjande och att renodla statens roll inom detta. Jag anser, i likhet med regeringen, att statliga insatser för att främja företagsutveckling ska vara marknadskompletterande och inte snedvrída konkurrensen. Utgångspunkten för statens insatser ska vara att försöka kompensera sådana brister i marknadens funktionssätt som kan hämma näringslivets utvecklingsmöjligheter och därmed dess konkurrenskraft.

I det föregående har lämnats en redovisning av hur de aktiviteter som aviserades i den nämnda propositionen har genomförts och planerats på olika områden. Det gäller tydligare insatser för kapitalförsörjning, ett förstärkt samarbete mellan Norrlandsfonden och Almi, inrättande av ett råd för att följa kapitalmarknadens utveckling, uppföljning av insatser för kreditgarantier, tydligare insatser på riskkapitalområdet, vidareutveckling av

informations- och vägledningsinsatser, en ökad inriktning på rådgivningsinsatser samt uppföljning och utvärdering. Detta är områden som från olika utgångspunkter tas upp i de aktuella motionerna. Här pågår det alltså ett arbete hos olika myndigheter och andra aktörer.

Det finns dock ett område som jag vill lyfta fram och där jag anser att riksdagen bör uppmana regeringen att agera särskilt. Det gäller kreditgarantiföreningar och stöd till dessa, vilket är föremål för yrkande i motion 2010/11:N268 (S).

Kreditgarantiföreningarnas syfte är att genom kreditgarantier, rådgivning och mentorskap stärka framför allt de små och medelstora företagen. Målet för föreningarna är att fungera som ett stödsystem, och verksamheten grundar sig på ett helhetsperspektiv, där ett kompetensnätverk byggs upp runt företagaren med bl.a. mentorskap och rådgivning och där kreditgarantin är en viktig del. Föreningarna har ett utvecklat system för att hantera och begränsa riskerna av sitt engagemang. Under hela processen genomförs analyser och det sker en nära och kontinuerlig uppföljning med kredittagaren.

Kreditgarantiföreningarna arbetar med ett lokalt kapital, och ofta är det fackliga organisationer, banker, kommuner och privatpersoner som står för insatserna i föreningarna. Vad gäller kommunerna finns det en diskussion huruvida de kan gå in med kapital, och besluten har i några kommuner överklagats. Elva regionala kreditgarantiföreningar och en branschspecifik förening har haft en operativ verksamhet, dvs. de har beviljat och ställt ut garantier för lån. På grund av otillräckliga resurser är flera dock för närvarande under avveckling. Hittills har ca 200 företag fått garantier beviljade och utställda.

Genom tidigare Nuteks program för kreditgarantiföreningar har flertalet av föreningarna haft ett stöd för att starta verksamheten. Processen att nå en etablering av verksamheten tar dock tid, och flera föreningar har stora problem att klara de uppställda målen på grund av bristande resurser.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att vidta åtgärder för att stödja etableringen av kreditgarantiföreningar i hela landet. Med ett sådant beslut av riksdagen blir motion 2010/11:N268 (S) helt tillgodosedd och tillstyrks. Övriga aktuella motioner avstyrks i berörda delar.

2. Övergripande om företagsfrämjande insatser, punkt 1 – motiveringen (S, MP, V)

av Lars Johansson (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Lise Nordin (MP).

Ställningstagande

Vår syn på den politik som bör bedrivas när det gäller företagsfrämjande insatser avviker från regeringens i olika avseenden. I reservationer till betänkanden våren och hösten 2010 (bet. 2009/10:NU25 respektive bet. 2010/11:NU1) har företrädare för våra tre partier redovisat sin syn på hur näringspolitiken och företagsfrämjande insatser bör utformas.

Målet för näringspolitiken bör vara att främja en hållbar tillväxt och en ökad sysselsättning genom insatser för ökad konkurrenskraft och fler och växande företag. För att klara den hårda internationella konkurrensen måste svenska företag ständigt utvecklas och nya växa fram. Sverige ska vara en ledande industrination med en kunskapsintensiv tjänstesektor. Det behövs mer forskning, fler innovationer, mer riskkapital och bättre villkor för småföretag. Forskningen måste kontinuerligt stärkas så att Sverige kan konkurrera med högt kunskapsinnehåll, inte låga löner. Ett innovationsprogram för en konkurrenskraftig industri och kunskapsintensiv tjänstesektor bör övervägas.

Företrädare för våra tre partier har också föreslagit att det ska inrättas en ny riskkapitalfond, genom en extra utdelning från Vattenfall AB med 5 miljarder kronor. En sådan fond ska agera marknadskompletterande och aktivt stimulera det breda näringslivets kapitalbehov, men med särskilt fokus på innovativa små och medelstora industri- och tjänsteföretag. Insatser som stärker det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft ska särskilt prioriteras. Fonden ska t.ex. kunna användas för satsningar på företag som verkar i miljöteknikbranschen. Vidare förordades i reservationen (S, MP, V) i december 2010 att det bör utvecklas en modell för att stärka konkurrenskraften och skapa bättre samverkan mellan staten, universitet och högskolor samt näringslivets aktörer.

Våren 2010 behandlade utskottet, som nämnts, propositionen om statliga insatser för finansiering och rådgivning för företagsutveckling (prop. 2009/10:148, bet. 2009/10:NU25). I en reservation (S, V, MP) avstyrktes regeringens förslag till riktlinjer i de delar som innebär att statliga insatser i största möjliga mån ska bedrivas med medverkan av privata aktörer. Vidare föreslogs riksdagen att genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att vidta åtgärder så att det inrättas en ny fond för kapitalförsörjning genom en extra utdelning från Vattenfall och så att utvecklingen hos Almi ska främjas på det sätt som angavs i en motion (S, V, MP) som då var aktuell. I reservationen framfördes inga invändningar mot de förslag som regeringen hade lagt fram när det gäller kartläggning och analys i syfte att hitta möjligheter att effektivisera det statligt finansierade främjandesyste-

met. Eftersom systemet är fragmentiserat var bedömningen att det finns betydande skalfördelar att vinna genom att bättre samordna de olika aktörerna och i vissa fall även fusionera dem. Reservanterna uttryckte stor skepsis beträffande regeringens starka fokus på att låta privata aktörer utföra statligt finansierade främjandeinsatser. En sådan inriktning går stick i stäv med ambitionen att bättre samordna och styra det statliga främjande-systemet. Det finns redan en uppsjö av organisationer som får statligt stöd för sin verksamhet. Att bjuda in ytterligare privata aktörer skulle vara att göra främjandesystemet än mer svåröverblickbart, anfördes det i den reservation som då var aktuell.

Den proposition om företagsutveckling som regeringen våren 2010 lämnade till riksdagen bestod i allt väsentligt av till intet förpliktande riktlinjer och myndighetsuppdrag med syfte att kartlägga och analysera främjande-systemet. I det föregående har lämnats en redovisning av hur de aktiviteter som aviserades i den nämnda propositionen har genomförts och planerats på olika områden. Det är dock fortfarande mycket som består av utrednings- och beredningsarbete som ska genomföras. Det är först när förslag om konkreta åtgärder presenteras och när de omsätts i praktisk handling som en bedömning av effektiviteten i insatserna kan göras.

Vi vill i detta sammanhang erinra om det beslut som riksdagen nyligen har fattat om att genom ett tillkännagivande och med bifall till ett motionsyrkande (S, MP, V) uppmana regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsärenden för personer som vill starta företag (skr. 2009/10:226, bet. 2010/11:NU8). För att klara den hårda, internationella konkurrensen måste svenska företag ständigt utvecklas och nya växa fram. Att på olika sätt underlätta för personer som vill starta företag är en central del av näringspolitiken, och en väsentlig del i detta är att inrätta en myndighetsgemensam portal.

Bland det stora antal motionsyrkanden om företagsfrämjande insatser som behandlas i detta sammanhang finns det flera som har förslag om åtgärder som skulle kunna vara värda att pröva. Vi väljer dock att för närvarande inte föra något vidare i form av ett förslag till riksdagsbeslut. Motionerna avstyrks därmed i berörda delar.

3. Turism, punkt 4 – motiveringen (S, MP, V)

av Lars Johansson (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S) och Lise Nordin (MP).

Ställningstagande

Vi har en annan syn än regeringen på statens roll när det gäller att främja utvecklingen av turistnäringen. Detta har kommit till uttryck i de förslag om anslag till turistfrämjande som företrädare för våra tre partier har lagt fram i motioner till budgetpropositionerna för 2010 och 2011.

I ett särskilt yttrande (S, MP, V) i anslagsbetänkandet i december 2010 om utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2010/11:NU1) sades att staten, i samarbete med kommuner, föreningar och företag, bör ta ett ökat ansvar för att locka besökare till Sverige. Därför borde 50 miljoner kronor per år avsättas för detta ändamål under anslaget Turistfrämjande (1:7).

Enligt vår mening skulle ett medelstillskott till turistfrämjande i enlighet med vad företrädarna för våra partier hade förordat ha inneburit att viktiga åtgärder för att främja besöksnäringen kunnat vidtas. I de motioner som här är aktuella finns olika förslag om och synpunkter på åtgärder som motionärerna anser bör vidtas. Flera av dessa förslag anser vi värda att pröva, vilket hade kunnat vara möjligt om turistfrämjandet hade tilldelats ökade medel.

I nuvarande läge anser vi dock att det inte är meningsfullt för riksdagen att göra något särskilt uttalande om turistnäringen. Därmed avstyrker vi de aktuella motionerna i berörda delar.

4. Rymdfrågor, punkt 5 (SD)

av Lars Isovaara (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:N317 och 2010/11:N393 samt avslår motionerna 2010/11:N210, 2010/11:N390 och 2010/11:N392.

Ställningstagande

Sverige har, för sin storlek, en omfattande rymdverksamhet, dvs. forskning om rymden, rymdteknisk utveckling och en kommersiell rymdindustri. Svenska rymdföretag och rymdforskare möter stor internationell respekt inom sina områden. Detta är ett resultat av innovativa satsningar på olika forsknings- och teknikprojekt. Med statliga medel har Sverige sedan 1970-talet byggt upp en kompetens för att utveckla kostnadseffektiva satellitsystem för forskning och samhällsnytta kring t.ex. klimat- och säkerhetsfrågor.

I de två motionerna 2010/11:N393 (M) och 2010/11:N317 (KD) föreslås tillkännagivanden om att svensk satellitsystemkompetens bör vidareutvecklas respektive om betydelsen av svensk rymdverksamhet. Bakom båda motionerna ligger en önskan om att bevara och vidareutveckla den kompetens som byggts upp inom svensk rymdverksamhet och den ställning som verksamheten uppnått under de senaste 30–35 åren. Den strategi för perioden 2011–2015 som Rymdstyrelsen presenterade i oktober 2010 innehåller inga planer på att vidareutveckla denna kompetens. Detta är enligt min mening beklagligt. Jag anser, i likhet med vad som anförs i den först-

nämnda motionen, att det bör göras en oberoende granskning av strategin, t.ex. genom en offentlig utredning av rymdverksamhetens övergripande mål. En sådan utredning bör överväga konsekvenserna av att överge 30 års satsningar på satellit teknik och granska de stora möjligheter som finns att vidareutveckla svensk rymdteknik inom satellitområdet.

Den ställning som svensk rymdverksamhet har uppnått hotas om det inte sker en tydlig återkoppling till de verktyg som gjort den möjlig, dvs. svenskledda utvecklingsprojekt som positionerar Sverige i Europa och i världen i övrigt och en stark samverkan mellan rymdforskning och rymdteknik. De svenskledda projekten behövs som komplement till det arbete som bedrivs inom ramen för ESA:s projekt. Svenska projekt är en förutsättning för att Sverige ska kunna ta del av andra länders framsteg inom forskning och teknik.

Synergi mellan forskning och teknik var en av de ursprungliga drivkrafterna bakom den svenska rymdsatsningen när den inleddes. Denna princip för den offentliga satsningen på rymdverksamhet är viktig.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att agera i enlighet med vad jag här har anfört i fråga om betydelsen av svensk rymdverksamhet och när det gäller en vidareutveckling av svensk satellitsystemkompetens. Därmed tillstyrker jag de två nämnda motionerna. Övriga tre aktuella motioner avstyrks.

5. Råvaror och kemikalier, punkt 6 (MP)

av Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ449 yrkande 15.

Ställningstagande

Jag anser, i likhet med vad som anförs i motion 2010/11:MJ449 (MP), att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att inrätta ett program för forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering av ny teknik för resurssnål och giftfri produktion, motsvarande nuvarande program inom klimat- och energiområdet.

I den europeiska debatten om ekologisk omställning betonas vikten av en övergång till en ekoeffektiv ekonomi. Detta begrepp handlar om effektivt resursutnyttjande och är bredare än energieffektivitet. Det är viktigt för Sveriges framtida ekonomiska utveckling att inte hamna efter i utvecklingen av en ekoeffektiv ekonomi i vidare mening. En framsynt svensk anpassning skulle förbättra förutsättningarna för export och sysselsättning.

I Sverige finns en relativt etablerad politik för en mer hållbar energiförsörjning genom förnybar energiproduktion och energieffektivitet. När det gäller råvaror och kemikalier är politiken dock betydligt mindre utvecklad, även om det finns vissa ansatser. Ett framgångsrikt, regionalt exempel är satsningen på grön kemi som genomförts av Västra Götalandsregionen och andra intressenter i Västsverige. Det saknas emellertid en mer samlad, strukturerad och omfattande nationell satsning.

Miljöpartiet anser att klimat- och energirelaterade åtgärder behöver kompletteras med kemi- och råvarurelaterade åtgärder. De närmare formerna och omfattningen av sådana åtgärder behöver utredas närmare. Den utredning som jag anser bör tillsättas bör ges i uppdrag att föreslå åtgärder både på utbudssidan, t.ex. motsvarigheter till energiforskningsprogrammet, energieffektiviseringsprogrammet och certifikatssystemet, och på efterfrågsidan, t.ex. motsvarigheter till klimatinvesteringsprogrammet, offentlig upphandling och klimat- och energiskatter. Utredningen bör också överväga om det kan vara ändamålsenligt att rikta särskilda insatser mot vissa sektorer, där Sverige har särskilt goda förutsättningar att vara ledande.

Med ett sådant beslut av riksdagen som jag förordar blir den nämnda motionen helt tillgodosedd i berörd del och tillstyrks.

Särskilt yttrande

Frågor rörande vissa näringsgrenar, punkt 7 (S, V)

Lars Johansson (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S) och Inge-
mar Nilsson (S) anför:

Vi vill i detta sammanhang erinra om de strategiska branschprogram som Socialdemokraterna tidigare har föreslagit. Dessa program återknyter till de utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft som riksdagen beslutade om hösten 2005 (prop. 2005/06:1 utg.omr. 24, bet. 2005/06:NU1). Programmen hade en planerad kostnad på 1 miljard kronor under femårsperioden 2006–2010, under förutsättning av minst motsvarande bidrag från näringslivet. Branschprogrammen innehöll bl.a. forsknings-, utbildnings- och infrastrukturinsatser som tagits fram i samarbete mellan stat, näringsliv och fackliga organisationer för att stärka Sveriges konkurrenskraft i de aktuella branscherna (fordonsindustrin, läkemedels- och bioteknikindustrierna, metallurgin, flyg- och rymdindustrierna, IT- och telekommunikationsindustrin samt skogs- och träindustrierna). Dessa strategiprogram och branschspecifika forskningssatsningar var viktiga för att stärka de berörda företagens konkurrenskraft. Strategiprogrammen, som alltså togs fram tillsammans med de berörda branscherna, har varit framgångsrika och populära, och samarbetet mellan stat, näringsliv och akademi har stärkts.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Sk429 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler aktörer i det civila samhället bör få möjlighet att utföra offentligt finansierade tjänster.

2010/11:C298 av Jan-Olof Larsson och Peter Hultqvist (båda S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avsätta resurser från staten i samarbete med turistnäringen för att utveckla branschen ytterligare.

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka möjligheterna till kvinnligt företagande på landsbygden.

2010/11:T332 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta företagande.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att investera i Sverige som turistland.

2010/11:MJ342 av Peter Jeppsson m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på fiske- och upplevelseturism.

2010/11:MJ449 av Peter Eriksson m.fl. (MP):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om program för forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering av ny teknik för resurssnål och giftfri produktion, motsvarande nuvarande program inom klimat- och energiområdet.

2010/11:N202 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordning mellan olika organisationer inom nyföretagarprocessen.

2010/11:N207 av Phia Andersson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka möjligheterna för kommuner att vara behjälpliga vid starten och driften av sociala företag och kooperativ.

2010/11:N208 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett ökat samhälleligt engagemang i turist- och besöksnäringens utveckling och av att ett branschprogram upprättas för näringen.

2010/11:N210 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för rymdturism.

2010/11:N212 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mentorer för småföretagare.

2010/11:N213 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att stödja de mindre företagens CSR-arbete.

2010/11:N217 av Hans Backman m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskapsdrivet företagande.

2010/11:N222 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om besöksnäringen i Tranås.

2010/11:N223 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om risken för förluster vid stora evenemang.

2010/11:N224 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en levande landsbygd.

2010/11:N225 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för Sveriges underleverantörer till fordonsindustrin att överleva och utvecklas.

2010/11:N230 av Anne Marie Brodén (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat entreprenörskap bland kvinnor.

2010/11:N232 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell strategi för att vara värdland för stora internationella idrotts- och kulturevenemang.

2010/11:N246 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om småföretagarnas innovativa kraft.

2010/11:N248 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över om det befintliga näringslivsstödet kan utvecklas i enlighet med Start-Up Stockholm.

2010/11:N249 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka turismsektorn.

2010/11:N260 av Annie Johansson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en god, långsiktig stödstruktur till sociala företag och kooperativ företagsrådgivning.

2010/11:N262 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på kulturturismen som en hållbar väg till lokal, regional och nationell utveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om hur Sveriges internationella marknadsföring som kulturturismland kan stärkas.

2010/11:N265 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationella evenemang.

2010/11:N267 av Peter Hultqvist och Kurt Kvarnström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upprättandet av ett branschprogram för svensk försvarsindustri.

2010/11:N268 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja etableringen av kreditgarantiföreningar.

2010/11:N271 av Tomas Eneroth (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om IFS och NRC.

2010/11:N286 av Magdalena Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en definition av sociala företag.

2010/11:N292 av Berit Högman m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utveckling av socialt företagande och den sociala ekonomin.

2010/11:N310 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mjukvara som tillväxtmotor för svensk industri.

2010/11:N311 av Helena Lindahl och Abir Al-Sahlani (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare förstärka satsningarna för att få ett ökat kvinnligt företagande i landet.

2010/11:N315 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i regleringsbrevet till Tillväxtverket skrivs in att en del av de befintliga medel som avsätts för stöd till arbetsintegrerande socialt företagande även bör bidra till att stödja utvecklingen av egna intresseorganisationer för sociala företag.

2010/11:N316 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utarbeta en långsiktig handlingsplan för utvecklingen av socialt företagande.

2010/11:N317 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av svensk rymdverksamhet.

2010/11:N322 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i den kommande förordningen för arbetsintegrerande sociala företag finns en tydlig markering om att värdegrund, empowerment/egenmakt och delaktighet är basen för att ett arbetsintegrerande socialt företag ska fungera tillfredsställande, samt hur detta ska kunna mätas.

2010/11:N325 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta företagen tjäna pengar på CSR.

2010/11:N332 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om enmans- och fåmansföretagens betydelse för att minska arbetslösheten och öka välfärdssatsningarna.

2010/11:N333 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskkapital.

2010/11:N335 av Anna-Lena Sörenson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Östergötland bör utses till försökslän för att med hjälp av riktade insatser från statens sida utveckla de arbetsintegrerande sociala företagen och främja framväxten av nya företag.

2010/11:N339 av Christina Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om näringspolitik.

2010/11:N340 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlandsfödda småföretagare inte får missgynnas i förhållande till svenskar när de ansöker om lån.

2010/11:N341 av Patrik Björck m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett branschprogram för livsmedelsindustrin.

2010/11:N344 av Annie Johansson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa gynnsammare regler för att få fler unga entreprenörer.

2010/11:N345 av Annie Johansson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja Ung Företagsamhet, Drivhuset m.fl. som skapar möjligheter för fler unga entreprenörer.

2010/11:N350 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att säkra bra lånemöjligheter för små och medelstora företag.

2010/11:N353 av Andreas Norlén och Per Bill (båda M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av resursanvändningen inom statliga myndigheter som ska främja näringslivsutveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om privata "utförare" i samband med offentligt finansierad näringslivsutveckling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förenklade system för fördelning av medel till näringslivsutveckling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förenklad redovisning av projekt för näringslivsutveckling.

2010/11:N354 av Carina Hägg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att stärka den internationella turismen mot turistmål i sydöstra Sverige.

2010/11:N358 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dels skapa utökade marknader för sociala företag, dels skapa bättre förutsättningar för att finansiera bildandet av sociala företag.

2010/11:N359 av Pia Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör se över möjligheterna till riskkapital och stimulera ett ökat kvinnligt företagande.

2010/11:N362 av Désirée Liljevall m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på träindustrin.

2010/11:N364 av Hans Ekström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Mälardalen industrial technology center.

2010/11:N370 av Marie Nordén och Gunnar Sandberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU-medel till lokala initiativ för kvinnor i glesbygd.

2010/11:N378 av Marie Nordén och Gunnar Sandberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell strategi för att få stora internationella evenemang till Sverige.

2010/11:N380 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av företagsstöd.

2010/11:N384 av Fredrik Lundh Sammeli och Leif Pettersson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på sociala företag och att göra det enklare att starta sociala företag tillsammans med andra.

2010/11:N386 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en ökad samverkan mellan den offentliga sektorn och de sociala företagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det sociala företagandet ges samma tillgång till företagsrådgivning och kompetensutveckling som andra småföretag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ett samarbetsorgan skapas som består dels av representanter för de berörda politikområdena, dels av representanter för de sociala företagen och de berörda intresseorganisationerna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verkställa förslaget till nationellt handlingsprogram för socialt företagande.

2010/11:N387 av Staffan Anger och Per Åsling (M, C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över finansieringen av groddföretag genom garantier från staten.

2010/11:N390 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på en svensk klimatforsknings satellit.

2010/11:N392 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bevara nyckelkompetens kring rymdsystem i statlig ägo.

2010/11:N393 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidareutveckla svensk satellitsystemkompetens.

2010/11:N394 av Marie Nordén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationellt stöd för utvecklingen av besöksnäringen i hela landet.

2010/11:N399 av Per Svedberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om träförädling.

2010/11:N405 av Berit Högman m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa gynnsamma förutsättningar för utveckling av klusterbildningar.

2010/11:N409 av Kenneth G Forslund m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avsätta resurser från staten i samarbete med turistnäringen för att utveckla branschen ytterligare.

2010/11:N413 av Marie Granlund m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla besöksnäringen, som är en av de mest attraktiva arbetsmarknaderna för ungdomarna i Skåne och Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samordna landets resurser när det gäller besöksnäringen i ett strategiprogram.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka den politiska prioriteringen och befästa besöksnäringen som en central basnäring och prioriterad del av svensk ekonomi.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på internationella evenemang.

2010/11:N416 av Anders Sellström (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar inom turism för att utveckla Sverige som turistland.

2010/11:N417 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att styra om delar av det statliga riskkapitalet – inklusive delar av Sjätte AP-fondens investeringar – till en fond-i-fond där statliga medel investeras parallellt med minst hälften privata pengar i olika riskkapitalfonder.

2010/11:N421 av Ulf Holm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att öka informationsinsatserna om social ekonomi och socialt företagande.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ges i uppdrag att utreda frågan om inrättande av en lämplig instans för kapital- och finansieringsbehov för aktörer inom den sociala ekonomin.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att forskningen kring social ekonomi i allmänhet behöver stärkas och att ett speciellt forskningsprogram om arbetsintegrerande sociala företag behöver utvecklas tillsammans med Vinnova, FAS, KK-stiftelsen m.fl.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Tillväxtverket i uppdrag att utarbeta särskilda program för affärsutveckling inom det sociala företagandet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör göras en satsning på socialt entreprenörskap.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att man bör utreda möjligheten att inrätta ett institut för utveckling av social ekonomi som får uppdraget att hantera kompetensutveckling och forskning kring socialt företagande.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att i samarbete med Ung Företagsamhet utveckla informationsinsatserna kring att starta kooperativa företag.

2010/11:N425 av Christer Winbäck m.fl. (FP, KD, M, C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att se över turistföretagens villkor.

2010/11:N428 av Shadiye Heydari m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla nationella strategiska program för utveckling inom olika branscher i samverkan mellan företrädare för arbetstagare, näringsliv och samhälle.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av insatser till stöd för forsknings- och utvecklingsarbete inom tjänstesektorn.

2010/11:N432 av Emil Källström (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för införande av lokala utvecklingsbolag.

2010/11:N433 av Per Åsling (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en riskkapitalfond för kunskapsbaserade småföretag.

2010/11:N435 av Abir Al-Sahlani (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av mikrolån till företagare med utländsk bakgrund.